

Kmet, delavec in obrtnik
naj bodo narodu vodniki!

Izhaja vsako sredo.
Naročnine:
za celo leto Din 50—
za pol leta „ 15—
za inozemstvo
za celo leto Din 50—
Inzerati po tarifi. — Pis-
menim vprašanjem naj
se priloži znamko za od-
govor. — Nefrankirane
pisma se ne sprejemajo.

Kmetški list

Glasilo „Slovenske Kmetške Stranke“.

Vsako uživa vse sadove
svojega dela in marljivosti!

Rokopis se ne vra-
ča. — Plača in toži
se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici št. 7. — Telefon
inter. št. 506. — Račun
pri pošti. Čekovnem po-
vodu št. 11.568. ©

Politične in gospodarske smernice našega pokreta.

Zborovanje okrožnega odbora „Slovenske Kmetške Stranke“ za Štajersko in Prekmurje v Mariboru dne 13. junija 1926.

Okrožni odbor »Slovenske Kmetške Stranke« za Štajersko s Prekmurjem je zasedal v medeljo dne 13. junija v Mariboru. Bil je prav dobro obiskan. Navzočih je bilo tudi precej predsednikov in tajnikov krajevnih in okrajnih organizacij, skupaj 60 zaupnikov. Kljub temu, da je bil ta dan izjemoma lep in brez dežja, pa so ljudje porabili to priliko za delo, ki ga ob številnih letošnjih deževnih dneh ne morejo izvršiti. Iz Ljubljane sta prispela kot odposlanca strankinega načelstva podpredsednik tov. A. Prepeluh in tajnik tov. dr. Drago Marušič. Zbor je otvoril in ga vodil tov. Prepeluh, ki je toplo pozdravil vse, opozoril na sedaj voljavni organizacijski statut stranke ter poudaril potrebo sistematičnega dela in discipline. Stranka, ki ni dobro organizirana, lahko vsak hip doživi presenečenja, kakor armada, ki ne pozna discipline in enotnega duha. Delo, ki je pred nami je ogromno. Izvesti je treba politično organizacijo po vseh krajih, začeti pri vseh do mestnih okrajev. Pri tem pa se ne sme pozabiti tudi na druge panoge javnega življenja.

Mladinska organizacija.

Silno važna je mladinska organizacija, ki ima velik svoj kulturni program, zlasti pa med našim podeželskim ljudstvom. Zato bo treba uporabiti vse zmožne in uporabljive sile pri »Zvezi društev kmetških fantov in deklet« ter »Kmetško-delavskih Slogah«.

Delavska strokovna organizacija.

Važna je tudi naša delavska strokovna organizacija »Slovenska delavska zveza«, ki je šele začela z delom. Njej pripada danes tako zelo potrebno praktično socialno delo. V gospodarskem pogledu se bo treba intenzivneje kot doslej baviti z združništvom. Ponemud so se združništva polastile ozke sebične klike, kar ljudstvu ni v prid. V takih krajih bo treba novih za-

družnih organizacij. V političnem oziru bo treba s shodi in sestanki povzdigniti današnjo precej nizko politično izobrazbo ljudstva, brez demagoštva in tako, da se vselej pove resnica. Z današnjim zborom naj to delo započne. Zavedati se moramo, da bo bodočnost našega pokreta odvisna od temeljev, ki jih položimo takoj spočetka.

Nato se je prešlo na dnevni red, ki je obsegal sledeče točke: 1. Politično poročilo; 2. Gospodarsko poročilo; 3. Organizacijsko poročilo; 4. Konstituiranje okrožnega odbora in 5. Slučajnosti.

Naša politika.

Politično poročilo je v izredno lepem govoru podal tov. Prepeluh, ki je med drugim rekel: Naša država od svojega početka trpi na notranjih sporih. Ko je propadla Avstrija, smo Slovenci govorili o narodnem osvobojenju, ki ga niso pojmovali toliko državnopravno kot pa socialno in politično. Toda prišlo je drugače in kar je prišlo, je bilo zlô. Dosledno in brez prikrievanja se je uveljavila teorija, ki ni imela na sebi nič bratovskega, tudi nič socialnega, ki je bila enostavno kruta. Njeno geslo je bilo: Gorje premagancem!

Mi smo poudarjali, da je ta država povsem nova. Z druge strani se je odgovorilo, da je to stara država. Praktična posledica tega je bila, da se je državljane razdelilo na dva velika tabora »zmagovalcev« in »premagancev«. Zato smo Slovenci in Hrvati v raznih oblikah, tako z izmeno denarja kakor tudi s pomočjo izredno hude in neprizanesljive davčne prakse vse do danes plačevali davek za nacionalno osvobojenje. To je rodilo hud odpor in politično se je zato prebivalstvo organiziralo po teh velikih gmočnih interesih. Srbi so se v pretežni večini podali pod okrilje narodne radikalne stranke, ki je bila naturna in tradicionalna zastopnica srbskih interesov. Hrvati so se zbrali skoro v celoti v svoji »Hrvatski seljaški stranki«, katere

ideolog in umstveni vodja je Stjepan Radić. Slovenci smo stali ob strani. Naši dve gosposki stranki ste se v Beogradu pričo vsega sveta obdolževali nelojalnostij in zahrbitnih namenov, podpirali ste protikmetško in protisocialno politiko ter tako končno pripravili i Srbe i Hrvate do tega, da so začeli na naš slovenski rod gledati s preziranjem. Zapravili ste ti dve stranki ves poprejšnji naš ugled in nam s tem napravili veliko škodo. Za svoj uspeh med ljudstvom se niste strašili nobenega demagoštva. Tako smo videli i SLS i SDS v obleki socialno krvoločnega komunista kakor tudi v obleki najbolj zakrknjenega konservativca. Politika ene in druge stranke je bila zgolj strankarska, nikoli pa resnično ljudska in narodna. Danes ima SLS večino slovenskih mandatov v svojem žepu, a to je Slovincem kot celoti v veliko politično škodo, ker ne uživa ta stranka prav nobenih simpatij in zaupanja niti v Beogradu niti v Zagrebu. To pa je velika politična in gospodarska pogreška, ako vpoštevamo dejansko stanje v državi.

Mi smo realisti.

Z Vidovdanske ustavo je bil ustanovljen politični in gospodarski centralizem, katerega sedež je daleč od nas. Slovencev je v tej državi komaj za eno dvanajstinko. Sami torej nikoli ne bomo številčno tako močni, da bi mogli potom parlamentarizma uveljaviti svoje želje in potrebe. Poiskati si moramo prijateljev in zaveznikov, ki imajo enake ali vsaj sorodne potrebe in enako čutijo. Vse slovenske politične stranke so še danes prikrojene za prilike velike in narodnostno številne Avstrije, katere gospodarska enota je segala od češke severne meje do Kotora ter je objemala vso vzhodno obal Adrije. Izjemo tvori edino le naša stranka, ki ni in naj ne bo zgolj politični, ampak tudi socialni in kulturni pokret slovenskega ljudstva, ki ga je treba organizirati kot narod. Ta na-

rod pa tvori kmet in delavec, ki se jima pridružuje tudi naš pridni mali obrtnik. Naše kmečko ljudstvo, katerega politične današnje meje so nenaravne, ker so bile nasilno obsekane, ima velike socialne križe in težave. Zemlja Slovenije je revna, bregovita, peščena in le redke in male so dolinice z rodovitnimi polji. Naše dobro in zaupljivo delavstvo veliko trpi, ker mu je vladajoča gospodarska kriza vzela možnost dela, pa je zato izpostavljen bedi. Ta revna zemlja je vedno izvažala poleg živine in lesa tudi ljudi. Zato je število Slovencev v Ameriki v primeru z drugimi narodi tako velikansko. Danes izvažamo ljudi v francoske rudnike, v Belgijo, a celo v francoskih armadah v Maroku in Siriji si našel mnogo ljudi iz naših vasi. Naša gospoda az socialna vprašanja nima občutka. Prezrla je potrebe našega podeželja, ki mora pod ceno prodajati svoje produkte, a vse kar potrebuje — in to je veliko, ker smo zapadno evropsko civilizirani — drago plačevati. Zato je našel veliki socialni pokret, katerega nosilka je bila »Hrvatska seljačka stranka«, tudi v Sloveniji močan odmev. Pri zadnjih volitvah 8. svedca 1925 se je bila velika bitka, ali bo zmagala v državi teorija o »zmagovalcih« in »premagancih« ali pa načelo narodnega in socialnega sporazuma. Volitve so bile nasilne in zlasti tovariši s Štajerske vedó veliko o tej žalostni dobi, ko se je na debelo potvarjala ljudska volja.

Sporazum.

Po volitvah sta radikalna in hrvatska kmetška stranka sklenili »sporazum« ter prevzeli vladu. Seve je ta vlada še danes šepava, ker v njej še ni prodrla enakopravnost v vseh pogledih, kar čutimo. Toda mi vemo, da je to šele začetek. Dosegla se je odprava neprikrite politične nasilnosti in strankarske pristranosti, načelo se je vprašanje korupcije in izenačbe davkov. Sedaj je treba nadaljevati s pozitivnim in konstruktivnim delom. Nam

Slovenec v tej situaciji ne preostane drugega kot da se z vso silo in zmožnostjo poskušamo uveljaviti v državi, in primerno naši številni, gospodarski in kulturni moči del državne oblasti prevzeti na sebe! Če pa hočemo to doseči, mora poprej pasti politični mandat SLS v Sloveniji. Slovenci moramo v današnji situaciji imeti korajžjo, ki jo je imel v oktobru l. 1917 Lenin. Ko je padel režim mehkega in neodločnega Kerenskega, se je v petrograjskem sovjetu reklo, da ni nobene ruske stranke več, ki bi imela pogum prevzeti vladu. Vstal je Lenin in dejal: Reklo se je tu, da ni stranke, ki bi imela pogum prevzeti vladu. To ni res! Mi, boljševiki, smo ta stranka.

Mi zdaleka nismo boljševiki, toda njihov pogum moramo imeti. In ga imamo. Govornik opisuje na to, kako je nastala moskovska seljačka internacionala in kako je prišel Stjepan Radić v Moskvo. To je bilo iskanje široke ruske duše, ki bo dala svetu še marsikaj, kakor je dala že pod carji občečloveški kulturi Tolstega in Dostojevskega. V diktatorskih vladavinah odločajo glavé, v parlamentarnih vladavinah številke. Mi živimo v parlamentarni vladavini, zato moramo to činjenico priznati in se po njej ravnati. V tej državi moramo biti politični realisti. »Klerikalizem« nima v tej državi bodočnosti. Ne samo zaradi anacijonalnosti temveč tudi zaradi strankarsko socialne bistvenosti, ki je zapopadena v nadvladi enega samega stanu. Velika laž se ponavlja neprestano v naši politični in kulturni literaturi, ko se trdi, da je naš narod narodno zaveden in organiziran. Naše ljudstvo je bilo doslej organizirano predvsem cerkveno. Narodne zavesti je še malo, a socialnega občutka potrebne vzajemnosti še manj. To težko nalogo izvesti, je senaj naša dolžnost. V političnem boju zadnjih mesecev so padale velike glave, ena za drugo. Vemo, da je to šele začetek. Vemo tudi, da ni nikogar škoda, ako zahteva to korist domovine, naroda in ljudstva. Bližamo se novi volilni bitki. Naj izpade takó ali drugače, vedeti moramo, da se kolo časa ne more zastaviti. Boj bo še težak in dolgotrajen, toda izid, vemo, bo donesel trajne dobrine. Pri tem, seveda, ne gre držati rok križema, temveč nadaljevati moramo v vstrajnem, smotrnem in kulturno-naprednem delu. Nočemo biti in ostati heloti, hočemo biti enakopraven, svoboden in kulturni narod, ki hoče in zna rešiti težke, velike probleme sedanosti. Naše zdravo in dobro slovensko kmetstvo — ljudstvo bo to razumelo in se po tem ravnalo v smislu velikih socialnih in kulturnih ciljev našega ljudskega pokreta. Pri tem ne moremo pogrešati delavstva, ki je pri nas številnejše kot drugje v tej državi. Ne samo da je številnejše, ampak je tudi bolj kulturno in civilizirano. Največje naše upanje pa je mladina, ki je poklicana, da bo jutri ali po jutranjem naš gospodar, naša gospodinja, naš narodni vodnik. V političnem življenju je kakor v gospodarstvu: Kamen do kamna —

palača, zrno do zrna — pogača! Zato je potreben boj za kruh in svobodo vsega našega ljudstva, ki danes gospodarsko silno trpi, socialno propada, a se kulturno komaj vzdržuje.

Buren aplavz je sledil političnemu poročilu tov. Prepeluha, ki je bil res mojsterski in tudi retorično popoln. Mnogi so govorniku še posebej čestitali.

Gospodarsko poročilo.

K tej točki dnevnega reda je poročal tov. dr. Drago Marušič. Njegovo poročilo je bilo silno interesantno. Izvajal je:

V trenutku, ko zborujemo, se vrši v Mariboru shod radikalne stranke. Nikoli nisem razumel, kako je mogoče Slovincem pripadati srbski radikalni stranki, današnji shod, na katerega so prišli od radikalne stranke v Beograd sami Pašičevci, še najbolj jasno dokazuje, kako politično nezreli smo Slovenci, ki se pustimo izigravati od neslovenskih strank, ki nimajo, niti poznavanja slovenskih potreb niti srca za iste. Spominjam se na važen dogodek, ki se je odigral na mirovni konferenci, pri katerem igra važno vlogo ravno ta Velizar Janković, bivši večkratni minister, ki danes predvodi delegacijo radikalne stranke iz Beograda in na katerega so padli tako težki očitki radi korupcije. Tov. Prepeluh Vam je govoril o usodopolni mentaliteti zmagovalcev napram premaganem. V reparacijski sekciji naše delegacije na mirovni konferenci je stavil na neki plenarni seji l. 1919 Velizar Janković predlog, da se naloži vojna odškodnina ne samo Nemčiji, Avstriji in Madjarski, temveč tudi vsem pokrajinam, ki so pred vojno bile del avstro-ogrske monarhije, torej tudi Slovincem, Hrvatom, Bosancem, Vojvodincem itd. utemeljujoč ta svoj predlog s tem, da bo na ta način vsota reparacij večja in da bo vsled tega tudi delež Srbije večji. Ta predlog je že iz finančnega stališča največja glupost, ki dela malo časti bivšemu finančnemu ministru, ki je menda prezrl, da bi teoretično bil sicer delež Srbije na vojni odškodnini večji, da bi pa od tega večjega deleža samo 5% kolikor znaša kvota naše države, ostalo doma, 95% pa bi si od tega razdelili Italijani, Francozi itd. Iz državnega stališča in iz stališča enakopravnosti državljanov naše države pa je ta enakopravnost državljanov naše predlog naravnost velicidaja. Zdi se, da je tako naziranje bilo vodilno skozi vso dobo od prevrata sem in da nas še vedno smatrajo za državljane drugega in tretjega reda, za polomijo, katera se mora izkorišćevati.

S tem sem se dotaknil dveh velikih vzrokov sedanje gospodarske krize, ki grozi zlasti v Sloveniji, da privede vse na beraško palico in ki pritiska predvsem na našo podeželsko ljudstvo. Prvi vzrok je korupcija, ki nas tlači, tudi če abstrahiramo od njene nemoralne strani, v dvojnem oziru. Predvsem imamo vsled korupcije ogromne državne izdatke, ker moramo vsled raznih posrednikov in bakšišov plačevati

svoje državne potrebe, ki si jih nabavljamo bodisi v tu- ali inozemstvu neprimerno večje vsote, kakor bi bilo potreba. Vse to gre iz žepa davkoplačevalca. Dalje se gospodari tudi z državnim premoženjem, katero je ogromno, ker si je država prisvojila tudi vse premoženje, ki je bilo prej last deželnih avtonomij, kakor svinja z mehom, plačujejo se iz njega razne partijske usluge posameznikom, tako da od vsega tega premoženja, ki je cenjeno nad 2 milijardi zlatih dinarjev država nima nikakega dohodka. Molčim o trnjevi in dragi poti, katero ima vsakdo, kdor hoče dobiti iz Beograda rešene še tako opravičeno zahteve ali celo kako še tako opravičeno in pošteno koncesijo.

Proti korupciji.

Zasluga Radićeve stranke, s katero je Slov. Kmetška Stranka v zvezi, je, da je vprašanje korupcije postavljeno na dnevni red in ono ne izgine z dnevnega reda, dokler ne bo popolnoma razčišćeno in dokler se ne vrne zopet poštenost v upravljanje z državnimi dohodki in varčnost z denarjem, ki si ga davkoplačevalec tako težko pritrga. To je ogromno vprašanje, čegar pomen ni samo gospodarskega značaja, temveč se lahko reče, da je vprašanje obstoja in razvoja same države, kajti jasno je, da država, ki slovi na gnjilih temeljih, nima obstanka, ampak postane prej ali slej plen grabežljivih sosedov.

Razume se, da so takoj pritekale razne stranke, ki so hotele iz tega vprašanja kovati politični kapital in prihitale postaviti svoj lonček juhe k temu ognju. Toda vprašam Vas, kje so bile te stranke celih sedem let? Saj korupcija ni od danes in zlobni jeziki v Beogradu govorijo celo, da so korupcijo začeli Slovenci že l. 1919 z izvoznici. Mi vemo tudi, da takozvana nacionalizacija podjetij in stvarna demobilizacija zelo smrdi, toda to so stvari, o katerih molčita tako klerikalna kakor liberalna stranka, dasi bi obe vedeli povedati o tem mnogo zanimivega.

Posledica korupcije je bila, da so nekateri posamezniki vzeli v zakup celo gospodarsko politiko države in jo izvajali, kakor je bila po godu tej maloštevilni, a finančno poučeni klik. Tako se je zgodilo, da je eminentno agrarna država, kakor je naša, vodila velekapitalistično gospodarsko politiko, forsirala ustanavljanje industrije, naj je bila za življenje sposobna ali ne, protežirala velebanke na škodo zadruge, tako da je končno ves denar odšel iz rok producenta v roke neproducenta, ki je lahko v danih okolišnih potreben, ali ki je v tem položaju postal naravnost parasit na narodnem telesu. Prišli smo do absurda, da smo uvedli carino na izvoz poljedelskih proizvodov in pa naravnost prohibitivno carino za uvoz fabričnih izdelkov, mi, ki fabrikatov skoraj nimamo, katerih obstoj pa je vezan na izvoz tega, kar nam ustvarja žuljeva kmetška roka. Poglejmo rezultat te gospodarske politike. Dočim stanejo danes stroji, manufaktura itd. 300 do 400% več nego pred vojno raču-

nam v zlatu, držijo se pri nas cene kmetiskim proizvodom komaj na predvojni ceni v zlatu, z drugimi besedami, kar kmet proda, proda po istih cenah, kakor pred vojno, kar pa kupi, mora trikrat in štirikrat toliko plačati nego pred vojno.

Pa tudi delavstvo nima ničesar od take gospodarske politike. Ravno nasprotno. Ker se je prezrlo, da se vse gospodarsko življenje mora organsko razvijati, moralo je vsled nesmotrenega forsiranja industrije priti do krize. Danes tovarne in rudokopi odpuščajo delavce, Amerika je zaprla, Rusije ne priznava. Kam naj se naš človek obrne. Mari v francosko tujinsko legijo? Bobni pojejo po celi Sloveniji svojo žalostno pesem in ni je druge pomoči, kakor da slednjič enkrat zasidramo svojo gospodarsko politiko na zemljo, iz katere živi ogromna večina celega naroda, da omogočimo malemu kmetu, obrtniku in delavcu obstanek in šele potem bomo videli, ali kaj ostane za gospodsko politiko. Slovenska kmetška stranka si je postavila kot temelj v svojem programu boriti se za dosledno izvedbo kmetске demokracije, ki vsebuje skrb za slehernega našega malega človeka, ki končno tvori to kar imenujemo narod in ki je organiziran v državi.

Gospodarska neenakopravnost.

Drugi vzrok neznosnega gospodarskega stanja, v katerem se nahajamo, je gospodarska neenakopravnost. Tovariš Prepeluh je omenil politično neenakopravnost. Posledica te je gospodarska neenakopravnost, ki se zlasti občuti v neenakomernem obdavčenju posameznih dežel. Mi Slovenci smo pri tem najbolj udarjeni. Plačevati moramo davke, o katerih se Srbijancem niti ne sanja. Splošna kultura in civilizacija, urejene zemljiško knjižne razmere itd. imajo za posledico, da smo udarjeni tudi pri taksah, katerih plačujemo procentualno gotovo najmanj dvakrat več nego ostali kraji naše države. Na ves glas moramo reči, da smo že davno prekoračili skrajno mejo naše plačilne zmožnosti in da nevdružema padamo v čim dalje večjo bedo, ker smo prisiljeni trošiti več kakor zaslužimo.

Načelo vsake pravne države je, da imajo vsi državljani enake pravice in enake dolžnosti. V prvi vrsti je zato potreben enoten davčni zakon za celo državo. Tudi v tem pogledu imati Radićeva in naša stranka ogromno zaslugo, da je končno vendar enkrat načrt občnega davčnega zakona pred skupščino.

Ni potrebno posebej podčrtavati pomena tega dejstva. Dosedaj smo stokali sami pod pezo davčnih bremen. Ako bomo vsi enako obdavčeni, pa naj bodo davki tako visoki kakor so, bomo lažje dosegli znižanje, ker v borbi proti previsokim davkom ne bomo sami, ker se bodo Srbi ravnotako borili, kakor mi. Z enotnim davčnim zakonom je dvojno mogoče, ali ostane državni budžet v isti višini kakor dosedaj, v katerem slučaju bodo Slovenci

manj davka plačevali, ker se za Srbijo davek zviša, ali pa ostanejo davki kakor so, v katerem slučaju bodo že Srbi skrbeli, da se znižajo, ker jih ne bodo mogli zmagovati.

Gotovo ni izenačenje davkov Srbov simpatično. Mnogi izmed njih bodo z veseljem porabili priliko, ako se jim bo ponudila, da zakon zopet zavlečejo, kakor so ga zavlačevali sedem let. Vsled tega se tudi naša stranka ne bo spuščala v detaljno kritiziranje tega zakona, dasi tudi on ni brez napak, da izbijsijo vsak izgovor, češ, da zavlačujemo sklepanje o njem. Nevarnost pa je, da bodo naši klerikalci in demokraci napeljali vodo na radikalni mlin in da s svojo opozicijo prepričajo, da se ta zakon sprejme. Nič ni lažjega, kakor vsako posamezno točko izrešeti in na drugi strani je zelo prirodno, da bodo radikalni lahko rekli: Opozicija ima prav, treba zakon vnovič preštudirati. Tako je lahko potem vnovič študiran sedem let. Že so demokraci in klerikalci dvignili agitacijo proti načrtu zakona. Da bomo vedeli, kdo je kriv, ako ne pride do glasovanja!

Ta izvrsten govor je izzval polno in navdušeno odobravanje vseh navzočih. Govorniku so čestitali. Seveda smo mi prinesli samo izvleček, zaradi malega prostora.

Poročilo o organizaciji.

K tej točki je poročal tov. J. Škrabar, ki je v svojem temeljitem poročilu navedel tudi podrobnosti o stanju naših političnih organizacij na Štajerskem. Njegovo poročilo prinesemo prihodnjik.

Debata.

Nato se je vršila živahna debata. Tov. Ivan Rojs je nastopil zelo lepo, govorec o združništvu. Temu delu se moramo posvetiti z vso močjo in poštenostjo. Zadržna misel je med našim narodom trdna. Žalibog pa je vojna s svojimi posledicami tudi v združni organizaciji zapustila svoje nelepe posledice. Kjer so se polastili združništva sebični posamezniki ali sebične klike, tam je treba z delom poseči vmes, tam je treba novih združnih organizacij z novimi ljudmi. Zavedati se je treba, da je v združnih organizacijah uveljaviti načelo, da bodi vse delo brezplačno, vse funkcije častne in da se tega skupnega dela v ljudsko prid ne sme izkoriščati v korist posameznikov. Na Štajerskem v mnogih krajih obstoječe združne organizacije ne služijo več ljudstvu in tam je treba zastonj. Kjer pa je združništvo ostalo zdravo, tam ga ne smemo rušiti, temveč podpreti. V tem pogledu imamo še veliko neobdelano poljano pred seboj. Želeli bi, da napravimo »Zveza slov. zadrug« v Ljubljani na Štajerskem svojo ekspozituro. Ponekod obstoječi denarni zavodi uboge ljudi silno odirajo z neopravičeno visoko obrestno mero. Treba bi nam bilo čim največ novih kreditnih zadrug.

Govoril je še tov. R. Bende in drugi, na kar se je debata zaključila ter se je prešlo k

konstituiranju okrožnega odbora.

Pri tej točki je nastala živahna debata, ki je pokazala razveseljivo borbennost za idejo in voljo do dela okrožnega odbora. Udeležili so se je zlasti tov. Luc, Klemen, Bende, Lipovšek, Prepeluh, Lipovšek, dr. Marušič, Simonič, Švikaršič, Hajdrih, Roškar in drugi.

V načelstvo okrožnega odbora za Štajersko in Prekmurje so bili izvoljeni sledeči tovariši:

Predsednik: Matko Kelemina. Podpredsedniki: Štefan Dobnik, Avgust Pen, Hartner Geza (za Prekmurje), Kralj Josip (za Slovensko delavsko zvezo); tajnik R. Bende. V organizacijski odsek okrožnega odbora so bili izvoljeni: tov. Fr. Švikaršič, Anton Lipovšek in dr. R. Faninger. V finančni odsek tov.: dr. Rajer, Zabavnik in Hartner. V tiskovni odsek: tov. dr. Novačan, dr. Rosina in Lorber.

Po končani izvolitvi je tov. Prepeluh oddal predsedstvo zbora novemu okrožnemu predsedniku

tov. Matku Kelemini,

ki se je zahvalil za izkazano mu zaupanje. Mlad sem še, je dejal, in zato nimam še velikih življenskih izkušenj. Obljubljam, da bom poverjeno mi nalogo vršil vestno in objektivno in storil vse, kar mi bo mogoče v prosep naše stranke in našega lepega pokreta. Prosim pa tovariše, da me vsestransko podpirajo z nasveti in dejanji. Prosim tudi tov. Lipovška, ki ima kot dolgoletni predsednik okrožnega odbora veliko prakso in mnogo izkustev, da me podpira v našo skupno korist.

Tovariš Fr. Švikaršič prebere nato nastopno resolucijo in predlaga, da se jo sprejme:

Okrožni odbor »Slovenske Kmetške Stranke« za Mariborsko oblast,

zbran na konferenci v Mariboru dne 13. junija 1926, izjavlja:

Gospodske stranke v Sloveniji nadaljujejo z vsemi sredstvi svoje škodljivo razdorno delo med ljudstvom, boječ se svoje popolne politične propasti. Zlasti raznašajo neresnice in laži o našem mladem ljudskem pokretu s pomočjo svojega številnega časopisja, ki ga zastonj dele med ljudstvo po vaseh in mestih. Okrožni odbor znova svari ljudstvo pred tem zastonjarskim časopisjem, za katerega se ne vé, kdo troši zanj silne novce, ki gotovo niso izdani v korist in prid našega naroda. Mi ne moremo sproti pobijati številnih laži in neresnice, ki jih troši med ljudstvo v ta namen sovražno SLS in SDS časopisje, ker razpolagamo le z nezadostnim tednikom, za katerega moramo skrbeti, da se čimbolj razširi.

Okrožni odbor izreka željo, da se ustvari v svrhu propagande naših idej med ljudstvom, čimprej toliko nam potreben tednik v Mariboru v smislu sklepa druge seje predsedstva bivše »Zveze slov. kmetškega ljudstva, in sklepa zbora zaupnikov bivše SRS v Mariboru z dne 8. decembra 1925.

Resolucija je bila soglasno sprejeta in je sedaj naloga tiskovnega odseka, da jo vzame v pretres.

S tem je bil dnevni red izčrpan in ob 3. uri popoldne je tov. Matko Kelemina zaključil zborovanje s pozivom na sistematično delo v prosep našega kmečko - delavskega naroda.

Sedaj je naloga, da začno tovariši na dobri štajerski njivi delati in organizirati na vseh poljih javnega življenja, kajti le delo nas bo zadovoljilo in nam prineslo veselje in dobre volje. Pustimo na strani mala nesporazumljenja in glejmo, da se bomo v veliki skupnosti pokazali kot resni in požrtvovalni možje.

Naprej do končne zmage!

Delo na izboljšanju davčnega sistema.

Pod zgornjim naslovom je priobčil državni podtajnik v ministrstvu financ Mirko Neudörfer sledeči članek:

V naši državi obstoja v glavnem 5 davčnih sistemov, ki so bili izdelani še pred vojsko v različnem času v in različnih okoliščinah. Vsled tega niso bili samo poedini deli naše države različno obremenjeni z davki, ampak so postali davki tako mnogištevilni, da se v njih ni bilo lahko znašli niti davčni uradniki, kaj šele navadni davkoplačevalci.

Zato ni čuda, da so se pri obdavčevanju godile številne krivice.

Hrvatski kmetijski stranki je bilo posebno ležeče na tem, da to neenako in zapleteno davčno stanje preneha in da se uvedejo enaki in enostavni davki za celo državno davčno področje, v katerem se lahko vsak znajde, a razen tega, da se obdavčenje izvršuje tako, da se omogoči davkoplačevalcem stvarno sodelovanje in kontrolo pri obdavčenju in tudi uspešno brambo v slučaju krivice.

Zato je HSS napela vse sile, da se v finančnem ministrstvu čimprej naredi takšna osnova in predloži narodni skupščini. Delo ni bilo lahko, ker je mnogo takih, ki imajo pri tem veliko besedo, ki pa so dobro shajali pri današnjem neizenačenem davčnem stanju.

Končno je vendar uspelo predsedniku HSS Štefanu Radiću in Hrvatskemu kmetiskemu klubu, da so se pri sestavi vlade zedinili s predsednikom vlade Uzunovićem, dalje s fin. ministrom Perićem, ki dobro pojmujejo važnost tega zakona, da se osnova novega »zakona o neposrednih davkih« takoj predloži ministrskemu svetu, a potem narodni skupščini.

To je tudi storjeno in sedaj se pred posebnim odborom, izbranim v to svrhu pred narodno skupščino, razpravlja ta zakonski predlog. V glavnem vsebuje:

1. Davek na dohodek od zemljišča (prejšnji zemljiški davek);
2. davek na dohodek od zgradb (prejšnji hišni davek);

3. davek na dohodek od delavnic, in poklica;

4. davek na rente;

5. davek na podjetja, ki polagajo javne račune;

6. davek na skupni dohodek (dohodnina).

Kar se tiče zadržarstva, mu daje ta zakonski predlog tako davčno podporo, ki kaže popolno pojmovanje vrednosti in potrebo zadržarstva in HSS je lelala na to in tudi uspela, da v tem zakonskem predlogu pride neodvisnost zadržarstva do popolnega izraza.

Še je za kmete važen davek na skupni dohodek. V načrtu je dosejaj oproščen dohodek do 3600 Din, toda že pri hišnem davku je omejen eksistenčni minimum 4800 dinarjev, in je podan migljaj, da se bo povzpela tudi tu tako visoko. Dosedaj je bil eksistenčni minimum 2500 Din in bo po novem dvakrat večji od sedanjega, tako, da bode od tega davka oproščenih mnogo več kmetov.

Končno je važno omeniti, da je postopek pri obdavčenju tak, da imajo glavno besedo sami davkoplačevalci in da so protizakonitosti izključene od strani uradnikov tam, kjer se bo narod sam brigal za obdavčenje.

Potem popisuje borbo za ta predlog v odboru, kjer navaja, da je proti glasoval tudi Hohnjec, kljub temu da je trgovska in obrtna zbornica v Ljubljani smatrala ta načrt za najboljšega izmed vseh sedanjih in tudi od onega, na katerega so se sklicevali klerikalci. Da pa so ti glasovi proti, si moramo razlagati takole: Na vsakem zborovanju, na vsakem sestanku so nas vprašali, kdaj bo prišel zakon o izenačenju davkov. Sedaj ko je prišel in ko je tako narejen, da bo ustvaril pravično razdelitev in omogočil stopnjema znižati davke ter tako popravljati sedanje slabo stanje, sedaj ko to vidijo, glasujejo proti. Strah jih prešinja, ker HSS marljivo dela in stoji na stališču, da se narodu pomaga, zato mislijo, da je bolje da nič ne prodre, kakor pa da prodre najbolje, če naredi to HSS. Nič zato, prišla bo sodba narodova.

Kakor vidimo je ostalo v glavnem staro obdavčenje po dohodku ali realni davki, medtem ko je od osebnih davkov ostal davek na skupni dohodek, a davek na imovino je odpadel, naš predlog od leta 1925. ne velja.

Razlika v obdavčenju je edino pri davku na dohodek od zgradb. Tu je ukinjen takozvan razredni hišni davek in se bo obdavčevalo po številu sob. Za slučaj, da se da v najem, po najemini.

Na vasi ne bodo plačevali hišni davek vsi oni, ki nimajo eksistenčnega minimuma, ki za sedaj znaša 4800 Din, tako da so siromašni kmetje oproščeni od tega davka. V Srbiji tega davka ni bilo.

V izračunavanju teh davkov je šlo za tem, da so čim enostavnejši in da na te davke ne bo doklad, ki so povsem onemogočili, da se človek znajde v izračunavanju njemu odmerjenega davka.

Za zemljiški davek ostane čisti katastralni dohodek, od katerega se vzame 20%. Čisti katastralni dohodek se izračuna tako, da se vsi

stroški za obdelovanje odbijejo od vrednosti pridelkov. Tako se odbije oranje, vlačenje, okopavanje, žetva, mlačev, gnoj in vse ono, kar se rabi pri dobrem gospodarstvu, da se dobi dober dohodek.

Ugovori naših gospodarskih krogov, izraženi po trgovsko-obrtnih zbornicah, očitajo, da v tem novem predlogu najbolje shajajo kmetje, toda oni pozabljajo, da kmet ne more prevladati davek na drugega in da na žalost ceno njegovim produktom

postavljajo drugi in čisto taki spekulanti, ki imajo nasprotno interese s kmetiskim.

Sedaj se bo vodila razprava v odboru o poedinostih zakona, a nato pride zakonski predlog pred plenarni narodne skupščine.

Hrvatska seljaška stranka bo vse storila, da ta zakonski osnutek postane zakon še to leto in ker tudi radikalna stranka pravilno ceni važnost tega zakona, se lahko smatra to tudi gotovim.

Javno vprašanje na g. direktorja gradbene direkcije!

Iz zanesljivih virov smo zvedeli, da je lansko leto zapadlo pri Gradbeni direkciji v Ljubljani okrog dva milijona dinarjev kredita, določenih v proračunu za naše ceste. Vprašamo gospoda direktorja, ali je to res ali ne in ako je res, zakaj se je to zgodilo?

Dalje vprašamo javno gospoda direktorja, zakaj se ne prične graditi cesta Kostanjevica—Oštre, za

katero je tozadevni kredit določen? — Dalje vprašamo gospoda direktorja, zakaj ležijo nekatere prošnje občin za podporo za popraviljanje cest, naslovljene na Ministrstvo gradjevin, že več kot tri mesece pri gradbeni direkciji v Ljubljani?

Prosimo gospoda direktorja, da nam za enkrat na ta vprašanja odgovori v interesu naših cest, gradbene direkcije in centralne vlade!

Kdor ne verjame — naj bere!

V zagrebškem »Jutarnjem listu« z dne 20. t. m. je objavil bivši minister g. dr. Vekoslav Kukovec to-le pismo:

»Z ozirom na brzojavko, objavljeno v pondeljek dne 14. t. m. v Vašem cenjenem listu, v kateri poročate, da sem se sestal z g. Prepeluhom po seji njegove organizacije HSS v Mariboru (ne HSS, ampak SKS, op. ur.), kateri sestanek se je baje mnogo komentiral kot moj vstop v HSS, čast mi je poslati Vam zaradi pojasnila to-le izjavo:

Iz popolnoma fizičnih razlogov zadnja tri leta nisem nastopal aktivno, toda kot rodoljub pazljivo zasledujem dogodke in sem v zagrebškem »Obzoru« meseca oktobra p. l. zavzel odkrito stališče napram HSS in njenemu prehodu na pozitivno delo v parlamentu. Rekel sem, da moremo tudi mi slovenski demokrati ta preokret pozdraviti s stališča domovinskih interesov. Tako pa nisem razumel stvari jaz sam in edini med demokrati v Sloveniji, čeprav tega mnogi drugi zaradi ožjih strankarskih razlogov niso smeli in mogli javno povedati, — česar še danes ne smejo in ne morejo. Jaz nisem nikdar tajil ali prikrival svojega prepričanja in ga tudi ne bom. V omenjenem članku sem pohvalil članek nar. poslanca g. Pivka, ki ga je ta objavil v mariborskem »Taboru« 1. oktobra 1925, in v katerem je g. Pivko v nekem svojem svetlem trenutku izjavil, da se moramo vrniti nazaj k Slovanstvu iz dobe ilirizma. Tudi glavni direktor največjega demokratskega organa v državi — ljubljanskega »Jutra« — g. dr. Kramer ni mogel osebno nič ugovarjati mojemu stališču, čeprav ni smatral za vredno, da ponatisne imenovani moj članek, ki je takrat izšel v nevtralnem »Ob-

zoru«, pač pa mi je pisal pismo, v katerem pravi, da je treba počakati do konca l. 1925, češ da bo teren za Slovence takrat ugodnejši, na vsak način pa da je treba dosedanje napeto razmerje napram g. Radiću polagoma likvidirati. On, dr. Kramer, da si bo prizadeval, da naši časopisi v osebnem oziru ublaže ton napram g. Radiću, jaz pa da naj spoznam, da sem Hrvate prezgodaj pozdravil ter zato on tudi ni ponatisnil članka dr. Pivka.

Vem, da niti g. Pivko niti g. dr. Kramer ne bosta zadovoljna, da to pišem, toda jaz sem miren, ker ni zanja nobena sramota, da sta tako pisala — čeprav se prerokovanje g. dr. Kramerja ni popolnoma izpolnilo.

Moj slučajni razgovor z g. Prepeluhom dokazuje le, da postavljam domovinske interese nad interese vsake stranke in da cenim vsako pozitivno delo. Ni treba, da zaradi tega prestopam ali h komu pristopam. Mislim, da je najslabše, če postane javno delovanje torišče posameznih klik in če se hoče vsakega človeka z odličnimi konceptijami pognati z batom s politične pozornice.

Meni je pisal pokojni idealni vodja celjskih Slovencev dr. Ivan Dečko pred 25 leti kot dijaku v Gradcu, ko sem se mu bil prijavil za javno delovanje: »Drago mi je, da bomo z vami dobili človeka, ki želi javno delati za svoje prepričanje.« Zato tudi jaz nisem nikdar nikogar odbijal od pozitivnega dela v javnosti in tako je umljivo, da se interesiram tudi za delovanje g. Prepeluha.

Zahvaljujem se uredništvu za ljubeznivost in ostajam s spoštovanjem

Dr. V. Kukovec.

Maribor, 17. junija 1926.

Za nas je v tem pismu najvažnejše to, da g. dr. Kukovec priznava, da so se samostojni demokrati — čeprav po njegovem zatrdilu ne vsi — že pred enim letom začeli vpraševati, kaj bo z njimi, če ne najdejo kakšnega izhoda iz svoje zavožene politike. Do takega obupnega razmišljanja so prišli celo najvišji cesarski demokratski generali, ki so resno mislili na zvezo z — Radićem, s tistim Radićem, na katerega so zllili prej in zlivajo še danes v svoji zaslepljenosti cele škafe najbolj smrdljive gnojnice, ne meneč se niti za osebno niti za politično čast človeka, ki mu je izkazalo svoje neomejeno zaupanje

nad pol milijona Hrvatov in Slovencev!

In ti ljudje, ki so sami mislili na zvezo z Radićem, — o, kako so pisali o tov. Puclju in Prepeluhu zaradi te zveze! Sedaj je vzrok njihove razjarjenosti odkrit. Oni psujejo in se hudujejo na tov. Puclja, ker oni sami niso dosegli tega, kar so dosegli pametnejši ljudje.

Ali more po objavi dr. Kukovečevega pisma še kdo verjeti ljudem, ki prerokujejo dan za dnem »razpad« SKS samo zato, ker se oni sami ne morejo rešiti iz svoje razbite politične barke v »Radićevo torbo«? Čimprej bo SDS likvidirala, toliko bolj bo!

Razne politične vesti

Ali je SLS verska stranka ali ne?

Pretekli teden je zapisal »Narodni Dnevnik« na naslov SLS opomin, da je skrajni čas, da se lajzira, to se pravi, da se preosnuje tako, da ne bodo o njeni politiki — o veri ne govorimo! — odločevali samo cerkveni dostojanstveniki, ampak tudi posvetnjaki. Doslej namreč je prevladovalo in še prevladuje mnenje, da je SLS v prvi vrsti verska stranka, kjer imajo tudi v politiki gg. duhovniki prvo in odločilno besedo. Na ta opomin »Narodnega Dnevnika« pa je odgovoril »Slovenec« z besedami: »Kdaj je SLS rekla, da je verska stranka«, in »da je njej cerkveni program prva točka?« — S temi besedami hoče »Slo-

venec« pač povedati, da SLS ni verska stranka, ampak — ja, kakšna pa? Ni še dolgo tega, ko so odlični zastopniki SLS z vso odločnostjo branili verski značaj SLS in celo zahtevali, naj se pristaši SLS s ponosom imenujejo »klerikalce«, sedaj pa pride »Slovenec« s trditvijo, da SLS ni verska stranka! Ta trditev mora imeti prav gotovo svoj vzrok, in sicer političen vzrok, sicer je »Slovenec« ne bi bil zapisal in se tudi ne bi skliceval na besede, ki jih je izrekel dr. Korošec na protikorupejskem shodu v Ljubljani, da je namreč pristaš SLS lahko tudi druge vere, ne samo katoliške. Tako pa je govoril dr. Korošec zato, da zabriše vtis onih članov, ki so izšli nedavno v »Slovenec« in v katerih trdijo pisci z več ali manj določenimi besedami, da je SLS izrazito katoliška, torej verska stranka. O katoliški verski stranki pa merodajni gospodje v Beogradu ne slišijo nič kaj radi, in tako je prišlo, da se je dr. Korošec podvzval, čim je slabi vpliv omenjenih članov v »Slovenec« v Beogradu opazil, da prekliče trditev, da je SLS verska stranka, samo, da se prikupe v Beogradu! Iz tega se vidi, da bi dr. Korošec zatajil menda tudi samega Boga, če bi videl, da merodajnim gospodom v Beogradu ni všeč, da verujejo pristaši njegove stranke v Boga! Po besedi dr. Korošca in »Slovenca« očitno SLS danes sama ne ve več, kaj je, ali je verska, ali je brezverska ali je turška ali kakoršnakoli stranka!

Kapitulacija dr. Korošca. V parlamentu je nedavno dr. Korošec re-

kel eno o kralju. Nekako tako, da naš kralj ni naš kralj, ampak srbski, kakor so poročali slovenski listi. Ko je pa videl učinek svojih nepremišljenih besed, je hitel na vso moč, da jih prekliče in vtis svoje prve izjave popravi, če ga je sploh mogoče popraviti. — Z vrst Jugoslovanskega kluba v beograjskem parlamentu je snel cirilski napis in ga raztrgal. To je Srbe seveda silno ujezilo. Ker pa se brez sporazuma s Srbi ne da priti v vladu, kamor bi dr. Korošec silno rad zlezel, je hitel zatrdjevati na protikorupejskem shodu v Ljubljani, »da Slovenci ne sovražimo srbskega naroda!« — Ko je končno še opazil, da preostro naglašanje verskega značaja njegove stranke merodajnim gospodom v Beogradu tudi nič posebnost ne diši, je zopet zlezel pod klop in sedaj zatrdjuje preko »Slovenca«, da SLS ni verska stranka! In vse to, kar počne g. dr. Korošec, se ne imenuje — kapitulacija, pač pa bosta dr. Korošec in »Slovenec« še naprej vrtela lajno o »kapitulaciji« — Stjepana Radića...

Ponarejena ali podtaknjena pisma. »Slovenec« in »Jutro« imata zopet svojo posebno senzациjo. Gre namreč za neko pismo, ki ga je po zatrdilu poslanca dr. Kulovca pisal dr. Žerjav, ko je bil še minister za gozdove in rudnike, ministru vnanjih zadev dr. Ninčiču, in v katerem zahteva dr. Žerjav, naj se naš tedanji konzul v Düsseldorfu (v Nemčiji) dr. Barle premesti kam drugam, češ da je klerikalec. Da je pismo s tako zahtevo dr. Ninčiču res pisal, tega tudi dr. Žerjav ne taji in v tej točki sta dr. Kulovec in dr. Žerjav složna. Gre pa sedaj še za nekaj drugega. Poslanec dr. Kulovec trdi, da je zahteval dr. Žerjav v svojem pismu, naj pošlje dr. Ninčič v Düsseldorf nekoga, ki obvladuje tudi »slovenački dijalekat« (narečje), dr. Žerjav pa trdi, da on ni nikdar rabil besede »dijalekat«, ampak da je zahteval od Ninčiča, naj pošlje v Düsseldorf nekoga, ki obvladuje naš domači pismeni slovenski jezik. Vsa vidi, da se tukaj nekaj ne vjema: Ali je dr. Kulovec pismo slabo prepisal (ali kakor trdi »Jutro«, morda celo nalašč »slabo prepisal«, samo da obe si dr. Žerjavu eno za vrat), ali pa je prvotno pismo izginilo in je bilo

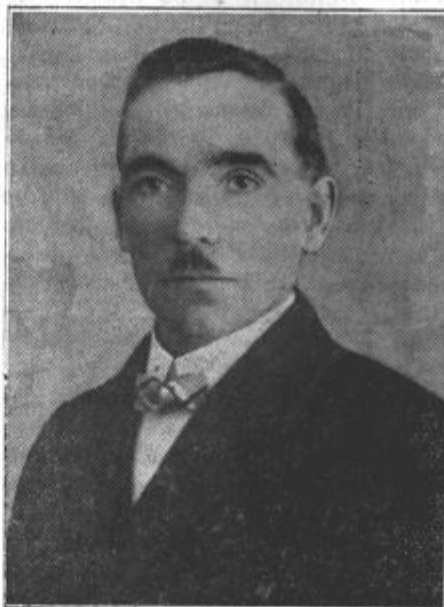
Dopisi.

Kranjsko.

Šmartno ob Savi. Odkritje spominske plošče. V nedeljo 13. t. m. smo imeli pri nas slovesno odkritje spominske plošče v vojni padlim 20 vojakom. Udeležba je bila obilna tako iz domače, kakor tudi iz sosednih župnij. Zahvalimo se tem potom vsem darovalcem, ki so žrtvovali, da je bilo mogoče vzditi to svetinjo spominov, ki krasi zunanjost naše cerkve. Lepa hvala č. g. župniku. Iskrena hvala g. vojnemu kuratu Bonaču, ki nam je v svojem živem govoru orisal pomen plošče in s tem poživil ljubezen do naših tptinov. Dalje lepa hvala g. predsedniku Z. S. V. majorju Colariču, ki je s svojo prisotnostjo povečal našo slavnost. Slavnosti je prisostvoval tudi korporativni odbor podružnice Z. S. V. Štepanja vas, Hrušica in Bizovik. Čast mu! Med slavnostjo je sodeloval domači moški pevski zbor, ki je v lepo ubranih glasovih zapel tri žalostinke: Blagor mu, Vigred in Oj Doberdob. Po končani slavnosti je otvoril g. predsednik Z. S. V. major Colarič v gostilni g. Kebra v Šmartnem zborovanje vseh bivših vojakov iz Šmartna, Obrij in Hrastja. Po lepo uspelem zborovanju je bila ustanovljena podružnica Z. S. V., kateri želimo obilo uspeha. Da ne pozabimo našega dobrega kamnoseka, g. Ivana Irta iz Štepanje vasi, ki nam je izdelal spominsko ploščo po vsem zadovoljivo, katerega priporočamo vsem, ki imajo kaka slična naročila.

Draščiči. Izjava. V nedeljo, dne 13. junija je imel vodja SDS min. n. r. Svetozar Pribečević svoj političen shod v Metliki. Med njegovim govorom sem jaz zaklical: Živijo Pucelj i Radič, živela Slovenska kmetška stranka, na kar mi je odgovoril učitelj Kregl: Doli s kmetom, a učitelj Franc Špan iz Draščič je pripeljal 5 orožnikov in nebroj orjunašev, da me odstranijo in aretirajo, jaz se pa nisem dal, sem naprej klical: Živijo Pucelj in njegova stranka! Tudi me je prijel eden od tajne policije za mojo ranjeno levo stran. Ker sem 100% invalid, sem ga opozoril na svojo invalidnost, on mi je pa rekel, da mu ni mar za kmeta in za vojne žrtve. Jaz sem mu nato odgovoril: Kmet je dober, da plača invalidski davek, a invalidom se ne izplačujejo njihove po zakonu določene pokojnine. Hotel sem z več svojimi tovariši iti do ministra Pribečevića vprašat, kaj je z invalidskimi pokojninami, pa so mene in moje tovariše prijeli in odstranili, več pa so jih aretirali. — Metlika, dne 20. junija 1926. — Alojz Stankovič.

Iz Bele krajine. Mesec dni pred shodom Pribečevića je SDS najela ljudi, da vsakega, kateri se bi oglašil proti Pribečeviću, pretepejo. Govoril sem z enim, ki je dejal: kričal bom »Živijo« ali volil bom Radiča. Poplavili so celo Dolenjsko s plakati. Poročali so, da pride 200 Orjunašev. Ko je prikorakal sprevod same gospode v Metliko, je nastalo strašno kričanje: Živijo Pucelj, Živijo Radič! Doli batinaš! Vzklika-

Jakob Kušar,

kmet iz Notranjih Gor.

Prvi predsednik bivše Samostojne Kmetijske Stranke in sedanji predsednik ljubljanskega okrožnega odbora Slovenske Kmetijske Stranke.

Izenačenje davkov in SLS. V finančnem odboru je nastopil z vso odločnostjo proti zakonu za izenačenje davkov posl. SLS g. Pušenjak. S svojim nastopom je pa storil Slovincem in prečanom sploh jako slabo uslugo, pač pa so njegov nastop in njegovo nasprotovanje proti novemu zakonu pozdravljali vsi, ki so proti izenačenju. To so predvsem veliki gospodje, ki bodo po novem zakonu najbolj prizadeti, dočim je zakon za takozvane male ljudi razmeroma jako ugoden. Mogoče misli g. Pušenjak in ž njim vred cela SLS, da bo on zakon popravil tako, da bo brez vsake napake. Če tako misli, se jako moti, že zato, ker se na mnenje SLS v Beogradu čisto nič ne ozirajo. Zato je nastop posl. Pušenjaka proti zakonu za izenačenje davkov do skrajnosti ponesrečen.

vore o političnem položaju. Skeniti pa niso mogli nič. To je popolnoma razumljivo, če pomislimo, da male države prav malo pomenijo, kedar se prepirajo med seboj velike sile. Male države lahko sklepajo, kar hočejo, delati morajo pa končno le tako, kakor ukazujejo velike države.

Dobri preroki. Upokojenec nam piše: Gospod urednik! ... Ker sem tako srečen, da mi ni treba živeti samo od pokojnine, časa pa imam dovolj, sem naročen na tri dnevniške, ki jih tudi spravljam. Ob deževnem vremenu je namreč prav prijetno brskati po starih številkah. Takrat človek šele lahko presodi, koliko je kakšen dnevnik vreden, če ga pregleda za nekaj mesecev nazaj. Te dni sem pregledoval »Jutro«. Od novega leta naprej prerokuje dan na dan, da bo RR-vlada padla, da s sporazumaško politiko ni nič in tako naprej, pa vendar še danes obstoji RR-vlada in tudi sporazum! To so slabi preroki! Meni se zdi, da svoje pristaše popolnoma zastonj tolažijo z upanjem na padeč sedanje vlade, kajti tudi če sedanja vlada pade, ne pridejo samostojni demokrati za sestavo kakšne nove vlade nikdar več v poštev. Državni nameščenci naj torej dobro premislijo, na kateri strani stojijo in naj se ne dajo slepiti s praznim upanjem, da bo Pribečević še kdaj vladal ali pa dr. Žerjav.

Učiteljem, ki agitirajo za obisk samostojno demokratiških shodov, bodi povedano, da te vrste agitacija ne bo sicer nikomur v škodo z naše strani, ne more pa nikakor služiti kot posebno priporočilno pismo. Gospodarski pouk, vzgledni šolski vrtovi itd. je veliko lepše izpričevalo in priporočilo kakor politična agitacija.

Volilni red. »Slovenec« svetuje, tov. ministru Pucelju, naj si pogleda tisto določbo volilnega reda, ki govori o poslancih, ki so izvoljeni z ostankom. Ali so mar pri »Slovincu« tudi že gledali tisto določbo, da jo tako dobro poznajo?

Shodi in razne prireditve

Sv. Lenart nad Laškim. Občni zbor krajevne organizacije Slovenske kmetške stranke bo v nedeljo dne 27. t. m. ob 3. uri pop. v prostorih gostilne Franca Kneza v Malih Grahovšah. Vabim pristaše na gotovo udeležbo. — J. Deželak, predsednik.

Stari trg v Belikrajini. Zborovanje Slovenske kmetške stranke in občni zbor kraj. org. bo v nedeljo, dne 4. julija po drugi sv. maši v Starem trgu pri tov. Marku Majerle. — Peter Veselič, tajnik.

Shod Slov. kmetške stranke za šmarski, rogaški in kozjanski okraj se vrši v nedeljo, 11. julija dopoldne na Mestinjah. O politični in gospodarski situaciji bo poročalo več govornikov. Udeležite se vsi tega shoda!

Ljubno. Zborovanje krajevne organizacije slovenske kmečke stranke se vrši v nedeljo, dne 4. julija ob 1. pop. pri tov. Podpečanu. Zborovanja se udeleži tov. Prepeluh.

Naročnike,

ki doslej še niso poravnali naročnine za letošnje leto, opominjamo, da to store čimpreje, sicer se bo nadaljna pošiljatev lista vsakomur že z mescem julijem ukinila.

radomeščeno z drugim pismom, kjer stoji beseda »jezik« namesto »dijalekat«. Nekaj mora biti, ali eno ali drugo! Dr. Kulovec se sklicuje na priče, ki bodo njegovo trditev potrdile, dr. Žerjav pa je dal objaviti v »Jutru« fotografijo originalnega (po zatrdilu dr. Kulovca podtaknjene in popravljenega) pisma, ki daje seveda zopet njemu prav! Za nepristranskega opazovalca je danes jako težko oziroma je naravnost nemogoče ugotoviti, kdo se »moti« — eden se! Jasno pa je dvoje: Prvič je jasno, da je dr. Žerjav res pisal dr. Ninčiču pismo, kjer zahteva premestitev dr. Barleta, češ da je »klerikalec«. Niti besedice pa ne pove o tem, kaj in kje je ta »klerikalec« zagrešil, in za to se gre! Za državnega uradnika je glavno, da vestno in pošteno opravlja svojo službo — politično prepričanje njegovo je ali bi vsaj moralo biti za vsakogar postranska stvar. Politično prepričanje ne sme biti v demokraciji nikdar povod za preganjanje. Označevati pa koga kot pristaša nasprotne politične stranke in na podlagi te označbe zahtevati zanj neko kazen, to je denuncijantstvo, ki ostane vedno sramotno, če se še tako skriva in zavija v nekakšen »državotvorni« ali »patrijotski« plašč! Ali niso ravno pristaši dr. Žerjava se najbolj spodtikali nad denuncijacijami v bivši Avstriji? Ali se niso tudi takratne denuncijacije skrivale pod krinko »patrijotizma«? In to je, kar smo hoteli povedati: da se namreč naši današnji demokratski »državotvovalci« tudi za las ne razlikujejo v svojih političnih metodah od nekdanjih »avstrijakantov«! In kakor so se nekaj poštene nemški gospodje na Dunaju zgražali nad slovenskimi denuncijanti vseh barv in vrst, da so od studa in gnusa pljuvali sploh na vse, kar je bilo slovensko, tako se po pravici zgražajo nad slovenskimi denuncijanti tudi gospodje v Beogradu! — Zanimiva pa je tudi druga točka. Dr. Žerjav se silno brani očitka, da je prekrstil slovenski jezik v »dijalekat«. Zakaj se tega brani? Ali ni več pravoveren »Jugoslaven«, za katerega morajo biti sploh vsi slovanski jeziki na Balkanu samo »narečja«? Kaj neki more biti vzrok, da g. dr. Žerjav sedaj naenkrat taji svojo staro »jugoslavensko« vero? Pa ne, da bi uvideval, da hočejo Srbi ostati Srbi in Hrvati to, kar so in tudi Slovenci, to kar so? Po našem mnenju dr. Žerjav sluti, da mu pri prihodnjih volitvah ne bi dali dovolj kroglic tisti Slovenci, ki jih po njegovih naukih sploh ni ali bi jih vsaj dolgo več ne smelo biti, pa je zato raje počenil lepo na tla in danes dokazuje na levo in desno, da je zahteval uradnika, ki zna »slovenski (zakaj ne »slovenački«, kakor govore v Beogradu?) pismeni jezik!« O, kaj vse ne naredi skrb za ljubi mandat! — Iz cele afere pa bodo vsi pametni ljudje spoznali, da je najboljšje dati vsem starim ostankom, liberalcem in klerikalcem, enkrat za vselej slovo!

Konferenca Male antante na Bledu. Pretekli teden so se zbrali ministri v takozvani Mali antanti združenih držav na Bledu, dase pogo-

nje je bilo tako silno, da sploh ni bilo slišati nobenega govornika. Vsak je vedel, da bo shod razbit, ali se pa završil zelo klavrno. Pribečeviču je padel šop rož iz strahu iz roke. V tej mučni situaciji se je obrnil do orožnikov in jih zaprosil za pomoč. Orjunaši domačini so v galopu zagnali konje med kmete in topli z batinami, orožniki pa so 4 naše tovariše odgnali. Dva stroja sta vlekla 20 praznih vagonov, kadar je pa sejem, se pa mi kmetje na strehah vozimo. Avtomobili so frčali z gospodo, da smo se popraševali, od kod ta denar. Seveda naš žulji. Vse to so spremljali gromki vzkliki: živijo Radič in naš Pucelj! Da ste videli kako lepi kmetje so prišli. Najnovejša moda v svili. To so bile kmetice. Pa pravimo, da nam gre slabo. Joj, kakšne obraze so delali, ko so slišali vzklikanje Radiču in Pucelju. Seve učiteljstvo je bilo na strani Pribečeviča. V mirnem času smo imeli štiri učne moči, sedaj jih je 15. Vzemite jih deset stran, bo naša občina plačala 250 tisoč dinarjev manj na leto. O tem drugič. Za naš shod na Brodu ni bilo ne plakatov, ne reklame in je bilo več ljudi kakor pri otvoritvi železnice, ko je dobil vsak zastoj pijačo. Pribečevičev shod s tako reklamo ni zboljšal 300 svojih pristašev, kajti v Metliki so 4 do 5 rodbin in še te živijo od naših žuljev. In ta gospoda, ki jo mi živimo, se vprašuje, kako je mogoče, da se upa kmet ugovarjati. Gospodje, kmet bo šele sedaj pričel govoriti. Učiteljstvo naj bo v šoli, ker ga mi plačamo. Živijo Radič, živijo Pucelj, živijo Slovenska Kmetška Stranka.

Grosuplje. Izjava. V »Domovini« z dne 28. maja t. l. je v dopisu z Grosupljega, da je kot blagajnik k. o. SDS izvoljen Ivan Rus iz Grosuplje. Izjavljam, da z navedenim gospodom nisem identičen, ker sem bil in ostanem pristaš SKS. — Grosuplje, 20. junija 1926. — Ivan Rus, posestnik, Stranska vas pri Grosupljem.

Iz Belokrajine. Kakor smo slišali, je naš minister Pucelj dovolil Metliki veliko vsoto podpore za vodovod. Ker so bili tisti, ki so prosili za vodovod pri ministru Pucelju, pozneje tudi nekateri pri sprejemu Pribečeviča in njih hčerke izročile šopke in cvetje, prosimo prav odločno tov. ministra Pucelja, da takoj prekliče podporo, dokler ne dobimo kmetje zadoščenja za kruto in veliko žalitev od metliških demokratov, ki so kričali — Kmetje iz Belokrajine.

Iz Metlike. Z enourno zamudo je prispel z avtom v Metliko g. Pribečevič. Množica ga je sprejela z vzkliki »Živijo Radič, živijo Pucelj! Živijo slovenska kmetška stranka! Doli z batinami!« Batinaši so pričeli vpiti: »Doli s kmeti, proč s kmeti. Komaj je začel Pribečevič govoriti je zopet zagrmelo: »Živijo Radič, živijo Pucelj!« Na shodu je bilo navzočih 1000—1200 ljudi od teh 200—300 demokratov iz Ljubljane, Novega mesta, Črnomlja, Gradaca itd. Orjunaši so se med klici »Živijo Radič!« zakadili med množico in pričeli divje pretepali. Tudi z govorniškega odra so se čuli klici: »Dol s kme-

tom!« Nekateri, ki so klicali »Živijo Radič in Pucelj«, »Živela kmetška sloga!« so bili aretirani, tako Martin Deržaj iz Kamne vasi, Ivan Hlačar, Jurovski brod, Janez Kokalj, Trnovac. Pribečevič je govoril take oslarije, da se jih ne izplača ponavljati. Po shodu je bilo ljudstvo silno razburjeno, ker takega nasilstva v naših krajih nismo vajeni. Pribečevič je s tem izgubil še tiste pristaše, ki jih je imel, ker so se celo njegovi ljudje nad tem zgražali. Kmetje pa smo imeli lep primer, kaj imamo od gospodskih strank pričakovati. Združimo se vsi v naši stanovski kmetški stranki. Le združeni si moremo priboriti boljšo bodočnost in spoštovanje kmetškega ljudstva. Živijo kmetški pokret. Živijo voditelji kmetškega stanu! — Pristaš slov. kmet. stranke.

štajersko.

Jarenina. Kmetški dnevi v Mariboru 13., 14., 15. avgusta 1926. Pod tem naslovom piše »Slov. Gospodar«, oziroma lažiklukec v 20. številki z dne 20. maja t. l. takole: Po naših vaseh je žalostno. Primanjkuje stare vere in starega poštenja; nič več ni stare zvestobe in stare ljubezni, nič več starih šeg in stare noše, nič več stare pesmi in stare besede, nič več ni starega veselja. Kdo bo ljubil polje in travnik, ko požirajo fabrike in mesta naše fante in dekleta? Kdo bo ljubil gorice in lesove, ko se po kmetških domovih šopirijo mestne razvade in poje boben in rubežen? Ko so pa naši stari očanci še več trpeli z gruntom, pa so imeli vendar več ljubezni do grunta. Ko je bilo nekoč dežja, toliko tudi krvi in solz po brazdah, pa je bilo vendar več veselja po naših vaseh kakor danes itd. — Vse te gori navedene vrstice so res lepe in do srca segajoče, pa vendar si drznem kot priprost kmet ugovarjati, kajti tudi našemu ubogemu kmetško-delavskemu ljudstvu se že odpirajo polagoma oči ter ni več daleč čas, ko bo naše ljudstvo obračunilo z vsemi tistimi političnimi sleparijami, ki so ga tako daleč spravile, kakor piše »Slov. Gospodar«. Čudno je to! Na kmetške dneve vabijo profesorji in advokati. Ti dnevi niso namenjeni v hasek in v pomoč naših pobožnih romarjev, ki pridejo od blizu in daleč na božjo pot k materi milosti v Maribor, ampak iz teh dnevov si hoče naša gospoda skovati političen kapital, da

MLADINSKI VESTNIK.

Maribor. V nedeljo 13. t. m. se je vršil ustanovni občni zbor Društva kmetških fantov in deklet v Mariboru. Po poročilih tajništva Zveze društev kmetških fantov in deklet (tov. dr. Rosina) ter obrazloženju in sprejetju pravil zveze (tov. Škraber) je bil enoglasno izvoljen odbor društva s predsednikom Andrejem Turnšekom na čelu. Novoustanovljeno Društvo kmetških fantov in deklet v Mariboru priredi prvo svoje predavanje v petek dne 25. junija ob pol 8. uri zvečer v dvorani I. nadstropja gostilne »Rotovž« na Rotovškem trgu. Predava pisatelj dr. Anton Novčan: »Poskusi slovenske državno-

bi nas še naprej vodila na vrhovi ter rezala jermenja po naših hrbtih. Toda naše ubogo ljudstvo že polagoma spoznava vso gospodo in spoznava tudi njen lažnivi časopis »Slovenski Gospodar«. Zato vas opominjam, dragi kmetje, proč s »Slov. Gospodarjem«, ki ga pišejo tisti gospodje, ki nas najbolj sovražijo ter si naročite list, ki ga pišejo kmetje, obrtniki in delavci, to je »Kmetški list«, ako tega ne storimo, bomo ostali večni sužnji. — Kmet iz Slovenskih goric.

Sv. Vid niže Ptuja. Kraj. organizacija SKS opozarja in razglašava vsem iz Št. Vidske fare, ki so nasprotniki našega kmečkega pokreta in jih poziva, da naj pridejo na dan z vsemi dokazi in ne samo z meglenimi trditvami proti odboru naše kraj. organizacije, ki sestoji iz samih kmečkih in delavnih članov. Naša SKS je edina prava boriteljica za kmečke pravice in poštenje. In ker kot taka zadobiva čim dalje več razmaha med kmečkim ljudstvom, Vas peče in boli. Zadržega sredstva se poslužujete proti delovnemu odboru SKS, češ, da je odbor iz oseb, ki so tičali med vojno pod sodnijskimi pravicami. Pozivamo Vas, da pridete v javnost. Mi slite in špekulirate na razkol v naših vrstah, toda hudo se motite. Hočemo, da se vse pred sodiščem razčisti, koliko leži na Vaših klevetvah resnice. Toda tu ni samo odbor, ampak redni člani enih misli in programa. Toda umirajočo protikmetško SDS in SLS ne reši nobene stvar več. Veliki kmečki duh in jasna in trdna zavest od mučenika Matje Gubea do velikega voditelja Stepana Radiča gre zmagovito čez slovenske hribe in doline v vsa poštena kmečka srca, ki se združujejo v slovenski kmetški stranki. — Odbor.

Kozje. Odbor za postavitev spomenika v svetovni vojni padlim vojakom v Kozjem obvešča cenj. občinstvo kozjanskega okraja kakor tudi vso širšo javnost, zlasti bivše vojake iz svetovne vojne, da se vrši v nedeljo, dne 4. julija — v mesecu 12letnice napovedi svetovne vojne — odkritje in blagoslovitev spomenika v svetovni vojni padlim vojakom za občine trg Kozje-Veternik-Zdole. Opozarjamo že sedaj na to zgodovinsko slavnost, da se posebno bivši vojaki iste v obilnem številu udeležijo. — Spored cele slavnosti objavimo v časopisih in s plakati. — Odbor.

sti v srednjem veku«. Ker piše naš tovariš in prijatelj dr. Novčan o sorodni temi Celjskih grofov znano trilogijo, bo predavanje že po osebnosti predavatelja samega nadvse zanimivo in je pričakovati udeležbe najširših krogov mariborskega razumništva.

Društvo kmetških fantov in deklet Šmarjeta ob Pesnici priredi s sodelovanjem Jareninčanov dne 27. junija t. l. v prostorih gost. Kramberger v Šmarjeti šaloigri »Kakršen gospod, tak sluga« in »Ljubosumnost«. Razen tega je na sporedu prosta zabava z ribolovom itd. Začetek ob 3. uri popoldne. K obilni udeležbi vabi odbor. Predsednik Kramberger.

ZA SMEH.

Nesporazumljenje. V Št. Vid pri Stični imajo kar tri vasi z imenom Kal: Lučarjev, Rdeči in cel Farški Kal. Pa je bila pozvana nekoč iz ene teh vasi neka ženska sodniji. Ker je bil domači sodnik na dopustu, ga je nadomestoval sto tuj sodnik, ki vpraša med drugim to žensko: »Odkod ste doma?»

Žena: »Iskala s'm rdiečga.«
Sodnik: »Jaz vas ne vprašam kaj ste iskali, temveč odkod ste doma.«

Žena: »Iskala s'm rdiečga.«
Sodnik (jezen): »Slišite vi, z strani mene lahko iščete tudi črne ga, ali jaz hočem vedeti, odkod ste doma!«

Žena: »Gasput, sej s'm že dva krat pavejdala, de s'm z Rdiečga Kala.«

Dobro vrnil. Pri Sv. Ani ali pri — v Slov. Goricah je župnikova svoje dni župnik Suhač, šaljiv go spod, ki ga imajo ljudje še danes v spominu. Med drugimi je prišel nekoč k velikonočnemu izpraševanju tudi kmet Vrabl (na Kranjskem pravijo temu pticu vrabec), ki je bil izredno velike postave:

»Tak' velikega vrabla« pa še s'm nej vida,« se pošali z njim župnik po domače, ko stopi Vrabl v sobo.

»Jaz pa tak' debelega suhača še s'm nej vida!« se odreže Vrabl in vse prasne v smeh.

Avša. Grdinova dekla Urša, kjer so ravno imeli čevljarje »v šteric«, svojim prijateljicam: »Jaz ne vem kako je to, da mene naši suštarij tako »obrajtajo«. Če le blizu pri dem in me kateri doseže, pa mi a eno s kneftro po hrbtu!«

Razporoka. Mlakarica se kar ni mogla več razumeti s svojim možem. Prišlo je tako daleč, da je resno mislila na razporoko. Že parkrat je šla k župniku, da bi ju razporočil, a ta ni hotel o tem nič slišati. Mlakarica pa ni dala miru in toliko časa je nadlegovala župnika, da se je končno le udal. — »Pridita torej z možem ta in ta dan, pa bomo naredili,« ji je naročil. — Določeni dan sta Mlakarjeva res prišla k župniku. Ta se je oblekel kakor za poroko, vzel v desnico prav primerno palico, v levico pa debelo knjigo in peljal oba zakonca pred oltar. Pokleknila sta morala tako, da je bil on na desni, ona pa na levi strani, in stvar se je začela. Župnik se je obrnil k njima in mrmral nerazumljive latinske besede iz knjige. Po par stavkih je krepkeje stisnil palico, rahlo udaril Mlakarja po hrbtu, potem pa prisolil Mlakarici prav pošteno. Bral je še vedno na prvi strani, a Mlakarica je imela že tri skeleče rane na hrbtu. Seveda se je že bridko kesala, da je tako silila k »razporoki«. Ko ji je palica četrtič priletela čez hrbet, se je vendar ojunčila in vprašala, če bo ta obred še dolgo trajal. Ko bomo celo knjigo prebral, pa bo konec. — »Oh, gospod župnik, potem pa raje ostanem pri možu!« vzdihne Mlakarica in odvede moža izpred oltarja. Poslej je bil mir in nikdar ni Mlakarica več silila k razporoki.

Novice in zabava.

Naša kraljica Marija je prišla pretekli petek na Bled s kraljevičem Petrom.

Prine Pavle je prispel 15. t. m. s svojo soprogo v Bohinj, kjer se je nastanil v kraljevi vili.

Ministrstvo za šume in rude je določilo 7 milijonov dinarjev za pozodovanje.

Premestitev. Dosedanji upravitelj državne žrebarne na Selu pri Ljubljani živ. zdr. Ignac Slajpah je imenovan za direktorja drž. žrebarne v Dušanovu pri Skoplju.

Sv. Andraž v Slovenskih goricah. Odkritje spominske plošče. Dne 29. junija slavimo eno izmed največjih slavnosti v naši fari, oziroma v Slovenskih goricah. Odkrili bomo spominsko ploščo našemu velezaslužnemu nadučitelju Ivanu Strelec, ki je služboval na naši ljudski šoli nad 20 let, bil vzor učitelja, delal povesod, kjer je bilo kaj dobrega ter bil Slovan takšen, da so se ga bali celo ptujski nemčurji še pod Avstrijo. Poznalo ga je vse od Mure do Drave. Bil je veseljak in izvrsten pevec. Slavnost se začne 28. t. m. s slovesno mašo, katero bodo brali njegovi trije učenci, po maši odkritje in slavnostni govori, igra »Veriga«, godba iz Gornje Radgone na čelu g. Janko Čirič in potem prosta zabava na vrtu g. Rudolfa Rola, kateri bo gotovo preskrbel za dobro kapljico. Predvečer bakljada, umetni ogenj in slavnostni banket. Čisti dobiček je namenjen v prid šolske mladine na tukajšnji šoli. K obilni udeležbi vabi odbor.

Sv. Barbara v Haložah. Pogorelo je na binokšni ponedeljek ob 1. uri ponoči Ani Kranjc, vdovi v Cirkuljanah štev. 18, hišno poslopje ter vsi domači pridelki in živila do tal. Gospodinje ni bilo doma. Bila je ravno isti večer na obisku pri svojem ljubljencu v oddaljenem kraju. Ko se vrne, najde k nesreči doma samo zgorelo lesovje in golo zidovje, a drugo pa vse uničeno. Kako je nastal ogenj ni sledu za požigalcem. Pač pa je bila ena poštena oseba po nedolžnem 3 dni v zaporu in je cela okrajina žalovala za njim, ker on ni bil kriv požara. — Farani.

Županstvo občine Št. Janž na Dolenskem naznanja, da se vrši v ponedeljek dne 28. junija velik živinski in kramarski sejem v Št. Janžu. — Pripomni se, da si je tuk. županstvo nabavilo novo mostno tehtnico.

Sokol na Vačah priredi v nedeljo dne 11. julija svoj javni nastop z veselico. Za jedila in pijačo je preskrbljeno. K obilni udeležbi vabi — odbor.

V Mavčicah se vrši veselica prostovoljnega gasilnega društva v nedeljo dne 27. jun. ob 3. uri pop. na vrtu g. Zevnika. Na sporedu so zanimive točke kakor ribolov, ples itd. Svira naša priljubljena godba iz Zabnice. Vabite se okoličani k obilni udeležbi. Ker je čisti dobi-

ček namenjen za spomenik v vojski padlim gasilcem, se preplačila hvaležno sprejemajo.

V Kamniku se bo vršila v nedeljo 27. junija velika Vidovdanska proslava z veselico v mestnem parku, ki jo priredi gasilno in reševalno društvo v Kamniku pod pokroviteljstvom srezkega poglavarja g. svetnika dr. Ogrina. Sodeluje pri proslavi krajevni odbor Udruženja Vojnih Invalidov v Kamniku. 27. junija vsi v Kamnik! — Odbor.

Kraj. organizacije »Slov. kmet. stranke«, katere še nimajo štampiljk, naj jih naroče potom tajništva v Ljubljani. To pa radi enotnosti kakor tudi radi cene.

Požar. Preteklo sredo je uničil požar 4 posestnikom vsa gospodarska poslopja pri Sv. Kungoti nad Mariborom. Vsled pomanjkanja vode niso mogle požarne brambe preprečiti popolne upepelitve. Škoda je ogromna.

Boj proti malariji. Ministrstvo za narodno zdravje je določilo 4 milijone dinarjev za pobijanje in preučevanje malarije.

Borba s kačaki. Te dni je vdrla 22 mož broječa telca kačakov iz Albanije na naše ozemlje. Ko so prišli do kraja Korošice, so ustrelili na polju kmeta Husein Šabana, ki je obdelaval polje s svojim bratom Vasilijem. Brat je tekel domov, vzel puško, zlezal na gosto poraščeno drevo in čakal vračajoče se kačake. Kačaki so kmalu prišli. Komaj se je tolpa pokazala, je pričel Vasilij streljati in ubil 4 kačake, ostali so po hudem boju pobegnili.

Plaz zasul železniško progo. V četrtek 17. junija se je med silnim neurjem in nalivom utrgal plaz na obronku hriba med postajo Zagorje in Savo, ki je pokril progo 2 m visoko. Vlak je moral čakati 7 ur, predno so došli delavci toliko očistili progo, da je vlak nadaljeval pot.

»Kmetijska Matica« je že razposlala večini poverjenikov nabiralne pole za letošnje knjige. Vse one, ki so te nabiralne pole prejeli, prosimo, da se z vnemo poprimejo nabiranja naročnikov tako, da bodo do 20. julija gotovi. Kdor bi iz kakršnegakoli vzroka ne mogel prevzeti poverjeništv, naj izroči nabiralno polo kakemu tovarišu in nam to z dopisnico sporoči, ali pa naj z obratno pošto polo vrne. Kdor bi bil pripravljen prevzeti poverjeništv za svoj okoliš, naj nam takoj sporoči, da mu pošljemo navodila in nabiralno polo. Letos izidejo sledeče knjige: 1. Veliki koledar za leto 1927, trdo vezan, z zelo bogato kmetijsko strokovno vsebino. 2. Zbirka kmetijskih nauk, II. del, od kmet. svetnika Rohrmanna. 3. Izvirna kmečka povest. — Če bo število naročnikov dovoljno, izide tudi 4. knjiga O sadjarstvu. — Cena za vse te knjige 30 dinarjev. Naslov: »Kmetijska Matica« v Ljub-

ljani, Poljanski nasip 8. — Kmetje, zavedajte se važnosti kmetijskega strokovnega čtiva in podpirajte svoj tisk z nabiranjem naročnikov!

Na deški meščanski šoli v Ribnici je po odloku vel. župana P. br. 3995 vpisovanje učencev in učenk za šolsko leto 1926/27 dne 30. junija in 1. julija t. l. vsakokrat od 8. do 12. ure dop. v pisarni ravnateljstva. Novinci naj se izkažejo z letnim izprijevalom o najmanj uspešno dovršenem četrtem razredu osnovne šole. Dobro je, če prinesejo s seboj tudi krstnico in domovnico in da se izkažejo, da so bili cepljeni. — Ravnatelj.

Na državni gimnaziji v Ptuju bodo sprejemni izpiti za I. razred v sredo dne 20. junija od 9. ure dalje. Vpisovanje je dne 29. od 9. do 12. ure in dne 30. junija od 8. do 9. ure. Za vpisovanje je potreben rojstni list in zadnje šolsko izprijevalo.

Ponarejeni kolki. V Beogradu so se pojavili ponarejeni kolki v veliki množini. Policija je šla takoj ponarejevalcem na sled in je zasegla okoli 3 milijone potvorjenih kolkov.

Težka nesreča. Vinotržec Vinko Stoklas se je pretekli četrtek peljal z motorjem proti Ptuj. Med potjo se je kolo prevrnilo in Stoklas se je težko poškodoval.

Samomor pod vlakom. V Bački Topoli sta se hotela poročiti Emerik Blau in 18 letna Tajič. Stariši ženina so bili protivni ženitvi. Mlada zaročenca sta se vsled tega vrgla pod brzovlak, ki ju je popolnoma raztrgal.

Premeten slepar. V Bečeju v Banatu je orožništvo aretiralo trgovskega potnika Brendeisa, ker je svojega gospodarja ogoljufal za 28.000 Din.

Umor v Smederevu. V Smederevu je nenadoma izginil blagajnik srezke finančne uprave. Ker so našli blagajno popolnoma v redu, je bil beg radi poverbe izključen. Te dni so ga našli ubitega v bližini stanovanja Ange Ružičeve, ki je tudi osumljena, da je umor izvršila. Blagajnik Zlatonović je imel namreč z njo ljubavno razmerje.

»Ni mogel drugače storiti.« Mladil Friderik Metz iz Sarajeva je dobil 150.000 Din dedščine po svojem očetu. V par mesecih je zapravil celo vsotico v brezskrbnem življenju. Ko je bil prazen žep, je začel iskati službe, ki je ni mogel dobiti. Te dni je vzel puško, se zaprl v svojo sobo, napisal pisemce, da ne more drugače storiti in se ustrelil.

Otrok ustrelil očeta. V Mostarju je obrtnik Simo Simić razkazoval svojemu šestletnemu sinu puško. Sin je nameril na očeta in sprožil. Oče je obležal na mestu mrtve.

Elektrika ga je ubila. V Zagrebu je popravljal streho tovarnega skladišča Franc Sluga iz Slatine in se pri tem dotaknil električne žice z veliko napetostjo. Vsled silnega

sunka je padel z višine 3 m in obležal mrtve. Ponesrečenec se je komaj pred tremi tedni oženil.

Roparski umor v Krapini. V torek 8. t. m. so trije roparji udrli v gostilno Adama Doličkovega v Krapini, umorili gospodarja, njegovo ženo pa težko ranili. Iz blagajne so pokradli ves denar. Vse tri roparje so po par dneh vjeli in jih izročili sodišču.

Toča uničila vinograde in tobakne nasade v Hercegovini. Te dni je padala v okolici Blagaja debela toča, ki je napravila velikansko škodo v vinogradih in tobaknih nasadih.

Velika eksplozija. V Brišćikih pri Proseku poleg Trsta je eksplodirala granata med tem, ko so vojak bili zaposleni pri delu. Šest vojakov je bilo težko ranjenih, eden pa ubit.

Roparski umor. Neznani roparji so udrli 7. t. m. v Beogradu v stanovanje mestnega uslužbenca Simonovića za časa njegove odsotnosti. Zadržali so njegovo ženo ter ukradli 26.000 Din. Zločincev ne morejo najti.

Židovska sovjetska republika. Sovjetska vlada je priznala novo ustanovljeno republiko v Hersonskem okraju.

Največji kanal na svetu. Na Francoskem bodo te dni končali z delom največjega kanala. Kanal bo vezal luko Marseille s Port de Bouquom na Rhoni. Pod zemljo je zgrajenega 35 km kanala.

Sovjetska mornarica bo potovala, kakor poročajo ruski listi, letos okrog sveta. Potovanje prične 1. julija. Ustavila se bo v Stetinu, Portsmouthu, Toulonu, Genovi, Aleksandriji, Kalkuti, S. Franciscu in zaključila potovanje s prehodom skozi Panamski kanal.

Bomba darilo novoročencema. V Muskegon, Mich., je nekdo po nošti poslal rodbini A. Krubarcha zavoj, v katerem je bila zamotana bomba. Ko je Krubarch potegnil za vrvič, da bi paket odprl, je bomba eksplodirala in ubila poleg nje še hčerko in navzočega ženina.

Potopljen rečni parnik. V reki Hudson sta trčila skupaj dva parnika, pri čemur se je eden od njih potopil vsled velikih poškodb. Potniki so bili vsi rešeni, tako tudi posadka, broječa 90 mož.

Znanstvena ekspedicija v Afriko. Zadnjega aprila se je iz Berlina napotila v Afriko znanstvena ekspedicija znanega raziskovalca Afrike Frobeniusa. Ekspedicija je preračunana na več let in zasleduje znanstvene in lovske cilje. Šest avtomobilov potuje najprej iz Nemčije v Avstrijo, potem pa skozi balkanske države v Carigrad, Malo Azijo, Egipt in končno v notranjost Afrike.

Nova postaja bo otvorena koncem tega leta med Poljčanami in Ponikvo. Postaja se bo imenovala Lipoglav.

Čigav je severni tečaj? Vobče se misli, da dežele okrog severnega tečaja nimajo gospodarja in da je vsakomur prosto, tamošnje naravne zaklade izkoriščati. Vendar temu ni tako. Najbolje se to vidi na južnem polarnem ozemlju. Tu si je Anglija s svojo znano brezobzirnostjo zagotovila pridobivanje surovin za izdelavo kitovega olja in mesa. Samo prvo ji je doneslo že v letih 1909—1918 11 milijonov funtov šterlingov. Brez hrupa je anektirala Anglija leta 1908 subantarktična otočja Južno Georgijo, Južne Orknevske otoke, Sandwich in Grahamland ter upravo teh otokov podredila guberniji Falklandskih otokov. Med vojno, in sicer leta 1917, pa je raztegnila to novo britansko ozemlje tja do južnega tečaja in sedaj ima edino novozelandski guverner pravico, izdajati dovoljenje za lov na kite in tulnje, pri čemer so prizadete v prvi vrsti norveške ladje. Povsem druge razmere najdemo na severnem polarnem ozemlju, kjer se pečajo z lovom na kite in tulnje lovci vsega sveta. Anekcija posameznih delov arktičnega oceana torej ni mogoča. To velja tudi za severni tečaj. S tem večjo vemo pa preže države, ki mejijo na polarno ozemlje, na vsak otok, ki se ga odkrije v severnem polarnem morju. To pa zato, ker nudijo tudi najbolj severno ležeči kraji možnost za človeško življenje. Razloček med severnim in južnim tečajem leži v tem, da so na južnem tečaju gospodarski interesi vezani samo na živalstvo v morju. V seve-

ru pa gre predvsem za to, da se dobe opirališča za zračni promet. Najneznatnejši otok pridobi s tem na važnosti, če tudi leži v najbolj oddaljenem in nedostopnem delu morja. Tako si moremo tudi razlagati, da je Rusija na nekaterih otokih, ki ležijo sicer v težko dostopnem Barenisovem morju, toda na najkrajši zračni prometni črti med Londonom in vzhodno Azijo, uvedla lastno upravo; radi tega je tudi Amerika morala vrniti sovjetom otok Wrangel.

Novo zvezdo odkril. V angleški astronomski družbi je predaval dr. Steavenson o novi zvezdi, ki jo je odkril dr. Maks Wolf. Po spektru te zvezde sklepa, da je nekaj milijonkrat večja in svetlejša kakor solnce.

Silen požar v Kanadi. V mestu Quebec je izbruhnil silen požar, ki je vpepelil 57 velikih zgradb. Škoda je več milijonov dolarjev.

POROTA.

LJUBLJANSKA POROTA.

Ivan Kalan, poštni uradnik, kateri je bil osumljen, da je roparski napad na Dolenjski vlak samo hlinil in denar sam pobral, je bil pred ljubljansko poroto oproščen.

Janez Jare, konjski trgovec iz Vaš pri Medvodah, ki je na zverinski način umoril lansko leto Angelo Kopač, je bil obsojen na smrt na vešalih.

Andrej Zalar iz Št. Vida nad Cerknico je dobil 6 mesecev ječe, ker je onečastil neko tamkajšno dekle, ko se je vračala skozi gozd.

Alojzij Brezec, ki je bil osumljen, da je hotel obesiti svojega sina Jožeta, je bil oproščen. Priče so izpovedale, da je Brezec dober, in pošten gospodar, dočim je sin lažnjiv.

MARIBORSKA POROTA.

Marija Notersbergova iz Preklatve pri Ptujju je bila kaznovana na tri leta težke ječe, ker je umorila svojega nezakonskega otroka in Marija Vošinek na pet mesecev ječe, ker je zadušila novorojenega otroka.

Franc Vuk, slikar iz Moravcev, se je zagovarjal radi tega, ker je tako pretepel svojega očeta, da je ta na posledicah umrl. Obsojen je bil na tri leta težke ječe.

Ivan Perše z Velike Polane v Prekmurju se je zagovarjal, češ da je umoril svojo ženo, ko je spala. Porotniki so zanikali vprašanje umora, pač pa potrdili vprašanje krivde na umoru, vsled česar je bil Perše obsojen na pet let težke ječe.

Ivan Čižmešija iz Gornje Radgone je s sekiro ubil svojo ljubico Josipino Lovrečev s Plitriškega vrha. Čižmešija je dobil štiri leta težke ječe.

CELJSKA POROTA.

Franc Šalamon iz Anž pri Vidmu je v prepiru ustrelil svojega brata Ivana, kateri je na teh posledicah v bolnici umrl. Franc Šalamon je bil obsojen na šest let težke ječe.

Daniel Ajstrih iz Krške vasi,

mesarski vajenec, je v prepiru z lasto udaril Karla Hribarja s tako silo po glavi, da je ta nezvesten obležal na tleh in drugi dan umrl. D. Ajstrih je dobil tri leta težke ječe.

NOVOMEŠKA POROTA.

Tatvine. Ivan Intihar, rudar, je dobil za različne vlome in tatvine 11 let težke ječe in Andrej Trpinc za več tatvin in vlomov štiri leta težke ječe.

Ivan Pečovnik, hlapec iz Sv. Pavla pri Preboldu, se je splazil v spalnico deklet Elizabete Molarjeve, zadrnil dekli ruto okrog vratu in jo zadušil. Odnesele je tudi več razne obleke in perila. Pečovnik je bil obsojen na smrt na vešalih.

Listnica uredništva.

F. G. iz G. Vaš dopis radi tiskovnega zakona ne moremo priobčiti razven ako prevzamete odgovornost.

»BREZALKOHOLNA PRODUKCIJA«, Ljubljana, Polji ski nasip 10/8, pošlje vsakemu naročniku »Kmetškega lista« zanimiv cenik brezplačno. Zahtevajte ga takoj; ne bo Vam žal!

ŽARNICE

Osram - vsakovrstne najceneje

J. GOREC, Ljubljana
paleča Kreditne banke.

Narodni gospodar.

Razstava živine v Novem mestu.

V nedeljo, dne 30. majnika t. l. se je vršila na kandiškem sejmišču razstava živine za Dolenjsko. Razstavišče je bilo namenu primerno urejeno in okrašeno. Po prihodu raznih delegatov uradov in gospodarskih združenj, se je razstava točno ob 10. uri otvorila. Otvoritveni govor je držal načelnik razstavnega odbora g. ravnatelj Bohuslav Skalicky. Pozdravil je v prvi vrsti g. veterinarja Černeta, kot zastopnika Velikega župana, g. inž. Laha kot zastopnika predsednika Kmetijske družbe za Slovenijo g. Sencina, od živinorejske zadruge v Sodražici g. načelnika Hočevarja iz Struca. Nadalje so bili zastopani g. srezki poglavar dr. Svetek, mestno županstvo po g. dr. Režeku, in občinskem svetovalcu g. Košaku, od konjerejskega društva so prišli predsednik g. Franc Zupančič, podpredsednik g. Jože Turk in tajnik g. direktor žrebčarne na Selu g. Šlaipah. Poleg tega so bile vse okolišne občine zastopane po svojih županih ali njihovih zastopnikih. Ob tej priliki se je izrekla najiskrenejša zahvala za naklonitev podpor, in sicer Hranilnici in posojilnici v Št. Petru za

100 Din, Mestni hranilnici v Črnomlju za 100 Din. Kmetijski hranilnici in posojilnici Št. Rupert za 200 Din, mestnemu županstvu v Novem mestu za 250 Din, podpora okrajne blagajne v Novem mestu 250 Din, podpora vel. župana v Ljubljani 5200 Din, podpora Kmetijske družbe v Ljubljani 1000 Din. Posojilnici v Trebnjem za 100 Din, županstvu Št. Peter pri Novem mestu za 100 Din, županstvu Šmihel-Stopiče za 500 Din, podpora ministrstva poljedelstva 5000 Din, županstvu občine Orehovica 200 Din, županstvu občine Toplice za 100 Din, županstvu občine Št. Jernej za 500 Din, županstvu občine Št. Peter za bike 100 Din, županstvu občine Šmihel-Stopiče za bike 250 Din, županstvu občine Prečna za 100 Din, delež za letošnje licencovanje bikov od okrajnega glavarstva v Novem mestu 2588 Din, okrajna blagajna Novo mesto za konje 500 Din, podružnica kmetijske družbe Novo mesto 3000 Din, konjerejski odsek je prinesel 2540 Din.

Po otvoritvi razstave so se navzoči spomnili tudi Njegovega Velikanstva kralja in mu zaklicali trikrat »Živio«. Nato so se sestavile licencovalne komisije, in sicer ena za konje, ena za krave, ena za bike, ena za telice in prašiče. Vsaki

komisiji so prisostvovali en veterinar, ena ali dva kmetijska strokovnjaka in zastopniki občin in živinorejcev. Komisije so začele ob pol 11. uri poslovati. Delo je bilo pri goveji živini opoldan, pri konjih šele po 13. uri končano. Po kratkem kosilu so se sestavili zaključki za razdelitev nagrad. Komisije so dognale, da je bila sicer prašičja reja po lenih, ampak maloštevilnih komadih zastopana. Častno je bilo zastopana govedoreja, ki se je klasificirala: telice kot dobre, krave pa bolj slabe. Na razstavi je briljirala konjereja, ki je na Dolenjskem znatno razširjena. Njena važnost se da razsoditi po tem, ker je država razstavila svoje žrebee, ki so produkt domače zemlje in je konjerejem pokazala, kam se pride s smotreno rejo. Ako bomo gojili tudi prvovrstne remonte za plemo, se naša dolenjska konjereja lahko povzpne še višje.

Razstavljenih je bilo 6 mrjascev in 8 svinj. Častne diplome so dobili: 1. g. Florijan Zorko, Družinska vas, za mrjasca. 2. državna kmetijska šola na Grmu za 2 svinji in 2 mrjasca. 3. graščina Bajnof za 1 mrjasca. Prvo nagrado 150 Din je dobila Terezija Vovko, Brod, za svinjo z mladiči. Drugo nagrado po

100 dinarjev je dobilo pet posestnikov za svinje in mrjasce. Skupaj se je razdelilo za prašiče 650 Din.

Telice je bilo razstavljenih 50. Častno diplomu je dobila šola Grm pri Novem mestu za dve telici, g. Jalen, graščak Graben za 1 telico. Prvo nagrado po 150 Din so dobili: Šraj Marija, Stranska vas, Somrak Jože, Kal, Alojzij Šali, Češčavas. Drugo nagrado po 50 Din je dobilo 9 posestnikov.

Bikov je bilo razstavljenih 42, od katerih so dobili častno diplomu: šola na Grmu za 2 bika, Fran Malasek, Srebrice, za 2 bika, Jalen Ivan, Graben, za 1 bika, baron Wambold, Hmeljnik, za 2 bika. Prvo nagrado 275 Din je dobil Zagore Franc, Smolenjavas in Franc Rifej, Karlovac, obč. Št. Peter. 250 dinarjev je dobil Jože Bartelj, Mirnapec. Drugo nagrado je dobilo 10 bikov v znesku 1678 Din. Tretjo nagrado je dobilo 11 bikov v znesku 1320 Din. 2 bika sta bila odvržena. Od mladih enoletnih bikov so dobili 4 posestniki 450 Din in 4 posestniki so dobili priznanje.

Krav je bilo prignanih 84, od katerih je dobila samo ena prvo nagrado in sicer krava posestnika Janeza Žefrana iz Gotne vasi 200 Din. Častno diplomu kot prvo nagrado sta dobili 2 kravi montafon-

ki Grmske kmetijske šole, ki so istotako dobile 30 točk. Drugo nagrado po 150 Din je dobilo 10 posestnikov, tretjo nagrado po 100 dinarjev je dobilo 23 posestnikov. Časno diploma sta prejeli tudi graščini Hmeljnik in Graben, vsaka za eno kravo.

Za ocenjevanje konj je dobil konjerejski odsek 4000 Din podpore od velikega župana in 3000 Din od podružnice.

Po zaključni razdelitvi nagrad so se komisije ponovno sestale na razstavišču. Razstavljalcem je držal strokovni učitelj g. Franc Malasek iz Grma predavanje, izpostavljajoč napake in dobre utise, ki so jih ocenjevalne komisije dobile. Poudarjal je, da je nazadovanje dolenske prašičereje posledica slabe kravje reje. V tem oziru bo treba dobre in smotrene zadružne organizacije in manj rrekupcije. Vsa reja se mora ustaliti, izenačiti, izvajati kontrola mlečnosti in uporabe krme in šele takrat dosežemo zadovoljive uspehe. Od primeroma slabih krav dobimo po oplemenitvi z dobrimi biki lep zarod. Mada teleta prehitro odstavljamo, mlade telice prezgodaj pripuščamo, vsled česar ostanejo majhne in za užitek manj sposobne. Ako je povrh vsega še slaba krma, je videti vpliv takega postopanja na kravah. Rejo volov kaže omejiti in se bo treba oprijeti reje mlečnih in uprežnih krav. Po tem bo več užitka in nam istotako storijo vsa poljska dela, bodo bolj zdrave in razvite. Tako bom imeli dovolj posnetega mleka za prašiče, kar bo le v prid prašičereji. Pravilno plemenjenje, oskrbovanje, krmljenje in raba konj se je jasno videlo na konjih, ki so bili kras cele razstave. Po predavanju so se izplačale nagrade in se je razstava zaključila. Obisk razstave je bil nad vse pričakovanje dober. Sklenjenih je bilo tudi nekaj kupčij. Razstavni odbor si šteje v svojo dolžnost, se še enkrat vsem činiteljem, ki so nam poklonili podpore v denarju kakor tudi Mestnemu županstvu v Novem mestu za brezplačno odstopitev razstavnega prostora in podaritev lesa, nadalje vsem razstavljalcem in obiskovalcem kar najiskreneje zahvaliti, ker le na ta način narodne skupnosti je bilo mogoče, da je razstava tako lepo uspela.

Še o davčni praksi v Sloveniji.

IV.

Kot sem enkrat že omenil, veliki del dohodninarjev, osobito — revnejših, sploh ne vlaga vsakoletnih napovedi. Zakaj? Njim je namreč ta postopek še popolnoma tuj in nepoznan, dasi je za vsakega davčnega zavezanca velikega pomena! Pod bivšo takozvano starokopitno Avstrijo smo pač vozili bolj — korakoma in revnejšim slojem sploh ni bilo treba plačevati dohodnine. Onemu delu pa, ki je bil podvržen dohodnini, se zopet ni bilo potrebno bati, da bi se ga v splošnem obremenjevalo prekomerno. Seveda, v moderni (!) Jugoslaviji, še bolje v Sloveniji, smo pa ubrali pravcati — davčni galop in tako ni

prav nobeno čudo več, ako smo ubogi slovenski davkoplačevalci danes dejansko skoraj da bolj podobni pomilovanja vrednim dušam v vicah, kakor pa navadnim zemljaniom. Bacillus fiscaticus (Stibra) je okužil vse do zadnjega kočarja tam v hribovski vasi! Že moramo biti hvaležni gotovi vladeželjni slovenski gospodi, ako imamo če že ne popolno, pa vsaj — davčno avtonomijo. Slovenski kmet in delavec teh sedem let nista sodelovala in sodelovala v davčnih vprašanjih in pri finančni upravi, se torej nista samega sebe potlačila v sedanje davčno močvirje, iz katerega bo težko, silno težko najti izhod. Naša slovenska inteligenca, ki je vladala, se je izkazala v davčnih vprašanjih popolnoma nesposobnim in danes še hoče odrivati kmeta in delavca od državne uprave! Toda temu še ni dovolj. Vsi oni krivci, kateri so iz partizanskih in koritarskih interesov — da nasitijo svojo naravnost nenasitno vlastiljnost — iz lepe, rodovitne slovenske njive napravili ubogo zapuščeno gmajno, se danes prerivajo med seboj do vlasti, da nas — še bolj uničijo. Roke proč od državne uprave in dol z nesposobnimi troti! Dol s sedemletnimi škodljivci naroda, katerih vsa politična umetnost je obstojala edino le v ogabnem medsebojnem tekmovalstvu, kdo izmed njih bo zlezel Beogradu globlje v čeva!!! Človek se nehote oddalji od snovi; vendar, kdor vidi ono silovito revščino v industrijskih krajih in na deželi, kdor vidi nage in lačne otročiče v zaduhlih kočah, kdor se dalje sam na lastne oči prepriča, kako spe sestrani ljudje na ilovnatih tleh in goli slami — po krivdi drugih — ta ne more molčati! In si še dajejo drug drugemu predpise in se pričakajo med seboj, koliko centimetrov mora biti bluza izrezana, kako dolgo krilo itd. ... Slecite se raje do nagega — to sta vaša prepleškana kultura in socializem na jeziku!

Torej, vse one davčne stranke, katere ne vložijo dohodninske napovedi, davčno oblastvo — kontumacira. Beseda kontumac, kontumacirati, je ljudstvu poznana iz časov, ko izbruhne v tem ali onem kraju pasja steklina: psi dobe takrat bodisi verige ali nagobčnike, ali pa oboje. »Davčni kontumac« je seveda povsem nekaj drugega. Dotičnega, ki pravočasno ne vloži dohodninske napovedi, zadenejo takozvane »kontumacijske posledice«, to se pravi, dohodninska cenilna komisija mu oceni dohodek kar po svoji uvidevnosti in priziv ali pritožba zoper previsoko odmerjeno dohodnino je potem — navadno brezuspešen.

Vlagati pravilne napovedi pa samo ob sebi tudi ni tako lahka stvar, kakor izgleda prvi trenutek. Saj še šolanim ljudem dela včasih preglavice. Kako pa naj n. pr. kmetič, kateri vstaja ob 2., 3. ali 4. zjutraj ter dela od zore do mraka naporno in v potu svojega obraza — utrujen zapisuje vsaki dan sproti: koliko je izplačal dninarjem, koliko izdal za to ali ono popravilo, ali je ta in ta kura zlegla eno ali dve jajci itd.? (Bogme, ako bi si hotel vse vestno

sproti zabeleževati, bi potreboval frajlo s pisalnim strojem in kratkimi lasmi, kakor kak — advokat!)

Ponovno se je že poudarilo, da bi naj odločali člani cenilne komisije po svoji najboljši vednosti in vesti. Naj stavi davčno oblastvo kakršenkoli več ali manj utemeljen predlog, naj bo stranka v »kontumaciu« ali ne, vsikdar bi morali glasovati člani tako, kakor je njihovo lastno prepričanje o dohodku stranke. Pri ocenitvi dohodka je torej irelevantno, ako je stranka kontumacirana ali ne; istotako ne smejo biti odločilnega pomena izjave izvedencev in zaupnikov, ali pa — zahteve davčnega oblastva in davčnih uradnikov. Edino pravilno in pravično načelo je, da odločajo o ocenitvi dohodka — samo člani dohodninske cenilne komisije! Vse drugo so le — pripomočki! Ali se pa člani cenilne komisije tudi zavedajo v polni meri svojih velikih pravic in še večjih in usodepolnih dolžnosti — o tem ne gre sedba poedincu, temveč o tem naj sodijo slovenski dohodninarji sami.

Emeran Stoklas.

Nove zadrage. V zadnjem času so se ustanovile s sodelovanjem naše Zveze slovenskih zadrug sledeče nove zadrage: Živinorejska zadruga v Žabnici, Mlekarska zadruga v Ratečah, Kmetijska strojna zadruga v Zasipu, Kmetijska električna zadruga v Vel. Laščah, Mlekarska zadruga v Podhomu, Pašna in planšarska zadruga v Naklem, Vodovodna in strojna zadruga v Metliki. — Večje število pa se jih še snuje. Kmetje, posnemajte! V slogi je moč, v zadrugah pa pomoč.

Semenogojški tečaj na Beltincih. Da se razširi pridelovanje dobrega semenskega blaga v mariborski oblasti in da se zanese iniciativa te najnovejške kmetijske vede med posestnike in sicer v onem obsegu, kakor se nahaja v vseh naprednih kmetijskih deželah, se je veliko županstvo mariborske oblasti odločilo, da priredi dne 16. junija 1926 na semenogojški postaji v Beltincih semenogojški tečaj za srezke ekonome svoje oblasti. Namen tečaja obstoji v glavnem v tem, da se uvede srezke ekonome v praktično odbiranje posevov in rastlin zunaj na polju v svrhu pridobivanja boljšanega semena. Srezki ekonom naj bi seznanili posestnike svojega sreza s to stroko na tak način, da bi se v resnici le priznani in ocenjeni posevi uporabljali za pridobivanje boljšanega semena. Tečaj je omogočil g. kmetijski minister, ki je dovolil za to potrebna sredstva. Čestitati si smemo, da imamo danes v te svrhe semenogojško postajo, kjer se bo videl praktičen uspeh odbiranja za seme v velikem in ki bo v kratkem s svojimi odbranami semeni stopila v javnost. Od tega tečaja pričakujemo izvanredno veliko korist za boljšanje kmetijskih pridelkov.

Slovenski zvezek »Poljoprivrednog Glasnika«. Slovenska številka »Poljoprivrednog Glasnika« je te dni izšla v Novem Sadu. Kakor smo že preje javili, nudi ta številka odlično vrednost po svoji vsebini.

Prispevki od najodličnejših slovenskih strokovnjakov so podane lepe razprave o sadjarstvu, živinoreji, vinogradništvu, konjereji, gozdarstvu itd. Slavnostna številka je opremljena z mnogimi lepimi slikami in predočuje celokupno kmetijsko gospodarstvo Slovenije. Naslovno stran krasi slika R. Marčiča »Bled v mesečini«. »Poljoprivredni Glasnik« izhaja v Novem Sadu pod uredništvom g. dr. Emila Popoviča. Slovenska številka se lahko posebej naroči pri upravi v Novem Sadu za 20.— Din.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na živinski sejem dne 8. junija je bilo prignanih 15 konj, 12 bikov, 182 volov, 322 krav in 19 telet; skupaj 550 glav. Cene za različne živalske vrste so bile sledeče: debeli voli 8 do 9, poldebili 7.50 do 8, plemenski 7 do 7.50; biki za klanje 5.50 do 7; krave klavne debele 6.50 do 8.50, plemenske krave 4.75 do 6.25, krave za klobasarje 3.50 do 4.25, molzne in breje krave 6; mlada živina 6.25 do 8.75; teleta 10. Prodanih je bilo 273 glav, od teh za izvoz v Avstrijo 13 in v Italijo 30. Mesne cene: Goveje meso 8 do 19, telečje meso 12.50 do 20 in svinjsko meso sveže 10.50 do 27 dinarjev. Na svinjski sejem dne 18. junija se je pripeljalo 246 svinj, 1 ovca in 1 koza. Cene so bile: prašički stari 5 do 6 tednov 115 do 125, 7 do 9 tednov 150 do 200, 3 do 4 mesece 350 do 380, 5 do 7 mesecev 420 do 450, 8 do 10 mesecev, 550 do 580, 1 leto 1200 do 1500. Za 1 kg žive teže 10.50 do 12.50, kg mrtve teže 15 do 17 Din. Prodanih je bilo 141 komadov.

Pazite na strupene kali krompirja. Često se svari, krmiti živino, s krompirjem, pri katerem niso odstranjene kali, kajti one vsebujejo solanin, ki je strup. Živali, katere se s takim krompirjem krmiti, zlasti prašiči obole, nočejo jesti, dobe drisko in često ohrome. Včasih celo poginejo. Če kak prašič po krmljenju oboli, ne dajaj mu več samega krompirja, temveč pomešanega s skuhanim ovsmom ali s hrastovim ljubjem. Pri brejih kravah je zlasti treba paziti, da ne dobe krompirja s kalmi, ker se lahko zgodi, da celo zavržejo.

Zlatnike so našli v milu »Gazela«: (Imena v oklepaju označujejo trgovce, kjer je bilo milo kupljeno.) R. Erjavc, Celje (Janko Božič, Celje), Marija Fabijan, gostilničarka, Novomesto (A. Janc, Novomesto), Ana Rak, kuharica, Sevnica (Anton Verbič, Sevnica), Marija Štrukelj, Rakek (Gospodarska zveza na Rakeku), Brigita Brezovar, Zagorje (J. Müller, Zagorje ob Savi), Tomo Tomljenović, Brod na Savi (Vilko König i drug, Brod n. S.), Ivan Kučan, Karlovac (»Konzum«, Karlovac), Barbara Mihelič, Selo Breštovac 76 (Adolf Weiss i sin, Zlatar Bistrica), Ivan Tomljenović, Bjelovar (Franjo Tomljenović, Bjelovar), Milan Vukasinović, Topusko (Ilija Škundrič, Topusko).

Novootvorjeni zobni atelje Ivana Radovana se nahaja v Ljubljani, Šelenburgova ulica 4, I. nadstropje (preje dr. Prossinagg); zobni atelje Franjo Radovana pa je še Ljubljana VII., Celovška cesta 14.

Blizu Prešernovega
spomenika za vodo.

Najboljša, najcenejša kolesa in šivalni stroji
so edino

Petelinčevi

znamke

GRITZNER, ADLER, PHÖNIX
za dom, obrt in industrijo. - Pouk brezplačen,
ugodni plačilni pogoji. — Tudi na obroke.
Večletna garancija.

JOSIP PETELINC
Ljubljana

Od dobrega
najboljše je
švicarski
pletalni stroj
»DUBIED«

Priporočamo vsem rodbinam
Kolinsko cikorijo
izvrsten pridatek za kavo

UMETNA GNOJILA

Vabilo na

prvi redni občni zbor ,Kmetijske tiskovne zadruga'

v Ljubljani, r. z. z. o. z., ki bo v sredo, dne 7. julija
ob 4. uri popoldne v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7.

Dnevni red:

1. Poročilo načelnika in nadzorstva.
2. Čitanje revizijskega poročila.
3. Odobritev računskega zaključka.
4. Volitev načelnika.

NAČELSTVO.

Največje vrtnarsko pod-
jetje v Jugoslaviji

VRT

Ožamonja in drugovi
dr. z o. z., Maribor

Največji izbor raznovrstnih plemenitih sadnih dreves
(cepov) v najplemenitejših vrstah in vseh oblikah.
Plemenite vinske trte na ameriških podlogah,
kakor tudi cepe in podloge istih. Seme zelenjave,
cvetja in gospodarskih rastlin. Gvetje v loncih in
razno okrasno grmovje in drevje imamo celo leto.
Zahtevajte cenike.

Vajenca sprejme

čevljarji mojster g. FRANC GAČNIK
v Vel. Laščah.

Državna služba.

Kmetijska šola na Grmu-
Novo mesto namesti ne-
oženjenega

zidarja

v kategoriji služiteljev. Po-
leg belenja in raznih biš-
nih popravil bode moral
držati tudi nočno stražo.
Pošten, trezni prosilec,
odsluženi vojak, javijo
naj se pri ravnatelstvu
šole do 25. t. m.

Sodna dražba posestva ,Sangrad'

se vrši dne 30. junija t. l. pri sodišču v Kranju.
Najnižji ponudke je 117.426 Din. Stavbišča »Sangrad«
so primerna za različne svrhe, kakor za industrijo,
letovišče, hotel ali gostilno. Koncesijo se z lahkoto
dobi. Primerno je tudi za mlin, žago, ker ima svojo
lastno vodno moč na turbino, lastno električno, vo-
dovod, 4 in pol ha zemljišča. — Kupci se vabijo.

26. JUNIJA - 5. JULIJA 1926.

Pod pokroviteljstvom Nj. Vel. Kralja

VI. LJUBLJANSKI MEDNARODNI VZORČNI VELESEJEM

Najstarejša in najbolj obiskana gospodarska razstava naše države.
Zbirališče trgovcev, obrtnikov in industrijalcev.

Razstavljalci so samo prvovrstna podjetja. — Cene brezkonkurenčne.
TORAJ NAJUGODNEJŠI OOOED IN NAKUP VSAKOVRSNEGA BLAGA.
Permanenčna legitimacija upravičuje do 50% znižanja
na vseh vlakih (tudi brzovlekih razen S. O. E.). Cena Din 30.—

NAJCENEJŠA PRILIKA ZA IZLETE IN OBISK ALP-
SKIH KRAJEV IN KOPALIŠČ DIVNE SLOVENIJE.

Tehnične novosti. — Razstava »Slovenska žena«,
»Higijska razstava. Stanovanja preskrbljena.

Legitimacije se dobe v denarnih zavodih, gospo-
darskih društvih, potniških pisarnah itd.

Združene opekarne

Ljubljana

Miklošičeva cesta 13

proje

Vidic-Knez

tovarne na Viču in Brdu

mužje v poljudni množici — lahki
dobavni — najboljša predstava
modele streljstov s ene ali dvema
saresama kakor tudi bobrovci (ob-
ber) in steno opeko. — Na talje
se polja tekoj popla in ponudbe!
Stekleni strožalk vodov v zalogi.

Najboljša in zato
najcenejše kupite
edino le pri

Josip Petelinc

pletanine, majce, volno,
žepne robce, kravate,
palice, nahrbtnike,
spodnje hlače, otroško
trikot oerilo, kompletne
potrebščine za čevljarje,
krojače, sedlarje in
šivilje

v Ljubljani

ob vodi, blizu Prešer-
novega spomenika.

Na veliko in malo!

Priznано najsolidnejša
domaća tvrdka

JOS. ROJINA
Ljubljana

Aleksandrova cesta šte. 3.
Velika zaloga vsakovrstnega češkega in angleškega
blaga in sukna. — Bogata izbira vseh vrst izgotov-
ljenih oblik, raglanov, povrnikov, dežnih plaščev
itd. po izredno nizkih cenah.

Lastni krojaški atelje!

Točna postrežba! Nizke cene!

Protiv gotovemu jamstvu daje tudi na ugodna
mesečna odplačila.

Čevljarji pozor!

Prvo čevljarsko učilišče

v Ljubljani otvori prikojevalni teoretični in
praktični tečaj za gg. mojstre in pomočnike.
Sprejemajo se tudi vajenci, posebno sinov
gg. mojstrov v praktično in teoretično učbo.
Priglasje se lahko tudi udeleženci z dežele
Pojasnila daje in prijave, pisane in ustne,
sprejema oblastveno priznani strokovni učitelj
in vodja tečaja K. Majcé, Ljubljana
VII., Celovška cesta št. 57.

Prometni zavod za premog

v Ljubljani

prodaja premog

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih
cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor
tudi za industr. podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks

vse vrste in vsakega izvora ter priporoča češko-
slovaški in angleški koks za hitrino in domačo
uporabo, kovaški premog, črni premog in briquete.

Naslov:

Prometni zavod za premog d.d.

v Ljubljani,

Miklošičeva cesta šte. 15/II.

KMETSKE HRANILNI IN POSOJILNI DOM

VLOGE NA KNJIŽICE IN TEKOČI RAČUN
po najugodnejšem obrestovanju. — KREDITI v
tekočem računu. — ESKONT MENIC. — INKASO.
Račun pošilne knjižnice št. 14257. — Brzajevka »KMETSKE DOM«.

registrirana zadruga z neomejeno zavezo

V LJUBLJANI

Tavčarjeva (Sodna) ulica 1, pritličje

POSOJILA NA VKNJIŽBO, proti poročila,
zastavi premičnih in vrednostnih papirjev. —
ČEKOVNI PROMET. — NAKAZILA.

POSLOVNE URE: od 8.—12%, dopoldne in od 2.—4%, popoldne.